ΕΤΟΣ ΙΓ'. Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ τῇ 4 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1899 Ἀριθ. 570

Ἐφημερὶς τῶν Κυριῶν

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΚΥΡΙΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν Δρ. 5
Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν φ.χ. 8

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ
11 Ὁδὸς Μουσῶν 11
Ἀπέναντι Νέας Ἐφημερίδος

Γραφεῖον ἀνοικτὸν καθ' ἑκάστην ἀπὸ 10—12 π. μ.

Πᾶσα παρατήρησις ἐπὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου γίνεται δεκτὴ μόνον ἐντὸς ΟΚΤΩ ἡμερῶν.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς
Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν
καὶ παρὰ τοῖς Βιβλιοπωλείοις Βίλμπεργ καὶ «Ἑστίας»

Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ δὲ παρ' ἅπασι τοῖς ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Σώματα πλήρη παρελθόντων ἐτῶν εὑρίσκονται παρ' ἡμῖν καὶ παρ' ἅπασι τοῖς ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Διὰ τὰ ἀνυπόγραφα ἄρθρα εὐθύνεται ἡ συντάκτις αὐτῶν Κυρία ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

Τὰ πεμπόμενα ἡμῖν χειρόγραφα δημοσιευόμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται. — Ἀνυπόγραφα καὶ μὴ δηλοῦντα τὴν διαμονὴν τῆς ἀποστελλούσης δὲν εἶναι δεκτά. — Πᾶσα ἀγγελία ἀφορῶσα εἰς τὰς Κυρίας γίνεται δεκτή.

Αἱ μεταβάλλουσαι διεύθυνσιν ὀφείλουσι ν' ἀποστέλλωσι γραμματόσημον 50 λεπτῶν πρὸς ἐκτύπωσιν νέας ταινίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρέπει νὰ ὑπανδρεύωνται αἱ πτωχαί;—Σελίδες ἐκ τοῦ ἀπολεσθέντος Παραδείσου τοῦ Μίλτωνος· Ἡ προμητορικὴ ἁμαρτία (ὑπὸ Ἐρανιστρίας). — Ἡ χειραφετημένη (ὑπὸ Μάϊας).—Ἠλέκτρα.—Ἀπὸ τὰς Ἄλπεις. Ἔμμετρος περιγραφὴ (ὑπὸ κ. Φλωρεντίας Φουντουκλῆ).—Ἡ καλλιτεχνικὴ ἔκθεσις. — Εἰς μνημόσυνον τοῦ ἀδελφοῦ μου. — Συνταγαί.—Εἰδοποιήσεις.— Ἡ σύζυγός μου (ἐπιφυλλίς, ὑπὸ κ. Μαρίας Πινέλλη).

ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΥΠΑΝΔΡΕΥΩΝΤΑΙ ΑΙ ΠΤΩΧΑΙ;

Α'.

Ἡμεῖς δὲν θὰ ἀπηυθύναμεν βεβαίως ποτὲ τοιαύτην ἐρώτησιν, ἀλλ' οὔτε ὑπεθέταμεν, ὅταν ἐγράφαμεν τὰς ὀλίγας λέξεις μας περὶ τῆς σημασίας τοῦ κληροδοτήματος Τσουφλῆ, ὅτι θὰ εὑρισκόμεθα εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ συζητήσωμεν ἐπὶ τοιούτου ζητήματος.

Πάντοτε ἐπιστεύσαμεν ὅτι ὑπὲρ τοὺς νόμους τοὺς ἀνθρωπίνους, οἱ ὁποῖοι ἀτορρέουν κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν περιστάσεων καὶ τῶν συνθηκῶν, ὑπὸ τὰς ὁποίας ζῶσιν οἱ λαοί, ὑπάρχουν καὶ νόμοι τῆς φύσεως, τοὺς ὁποίους μόνον ἐν ὑπερτάτῃ ἀνάγκῃ δύναταί τις νὰ καταπατῇ.

Ἡ δὲ ἐπιβεβλημένη ἀγαμία εἰς ὡρισμένην τάξιν ἀνθρώπων, ἡ ὁποία ἄλλως ἀποτελεῖ, ἐὰν ὄχι τὰ τρία τέταρτα, βεβαίως ὅμως τὰ δύο τρίτα τοῦ ἀνθρωπίνου πληθυσμοῦ, ὄχι μόνον εἶναι καταπάτησις τῶν φυσικῶν νόμων, ἀλλ' εἶναι πλήρης καὶ συστηματικὴ ἀντιστράτευσις αὐτοῦ.

Ἡ Ἀθηναία ἀναγνώστριά μας, ἡ ὁποία, ἐὰν εἶχε τὴν δύναμιν νὰ καταρᾶται θὰ κατηρᾶτο ὅλους τοὺς πτωχοὺς καὶ τὰς πτωχάς, αἱ ὁποῖαι ὑπανδρεύονται, ἔχει ἄδικον. Εἶναι εὐτύχημα ὅτι δὲν ἔχει τὴν δύναμιν αὐτὴν καὶ ἀκόμη μεγαλήτερον εὐτύχημα ὅτι ὅσον καὶ ἐὰν κατηρᾶτο καὶ ὅσον καὶ ἂν ἐφώναζε καὶ ἐὰν κατεπολέμει τοὺς πτωχοὺς γάμους, δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ εἰσακουσθῇ.

Καὶ τοῦτο διότι ἀφότου ὑπάρχει κόσμος καὶ ἐνόσῳ θὰ ὑπάρξῃ τοιοῦτος, αἱ καρδίαι τῶν νέων ἀνδρῶν καὶ τῶν νέων γυναικῶν θὰ πάλλουν πάντοτε καὶ θὰ ψάλλουν σιγὰ - σιγὰ τὸ ᾆσμα τῆς ἀγάπης καὶ τὸ ᾆσμα τῆς χαρᾶς, τὸ ὁποῖον ἡ μεγάλη καὶ γενναία φύσις, ἡ παντάνασσα αὐτὴ τῆς δημιουργίας, τονίζει μέσα εἰς τὰ νεανικὰ στήθη.

Καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καταπαύσῃ τὸ ᾆσμα αὐτὸ κανεὶς νόμος ἀνθρώπινος, καμμία ἀπαγόρευσις ὅσον καὶ ἂν εἶναι δικαιολογημένη καὶ πειστικὴ καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον λογική. Δύνασθε, κυρία μου, νὰ ἀπαγορεύσητε εἰς τὸ πτηνὸν νὰ ψάλλῃ τὴν ἄνοιξιν; Δύνασθε νὰ ἐμποδίσητε τὰς θαυμασίας συμφωνίας, αἱ ὁποῖαι τονίζονται εἰς τὰ γεῖσα τῶν παραθύρων σας κάθε πρωΐ; Δύνασθε νὰ ἐμποδίσητε τὰ δένδρα νὰ θάλλουν καὶ τὰ ἄνθη νὰ ἀνοίγουν τοὺς μυρισμένους κάλυκάς των εἰς τὸ φῶς καὶ εἰς τὸν ἔρωτα; Δύνασθε νὰ στειρεύσητε τὸν μικρὸν ρύακα καὶ τὸν μεγάλον ποταμόν, καὶ τὰ λευκὰ σύννεφα, τὰ ὁποῖα ὑδρεύουν τὴν γῆν καὶ τὴν κάμνουν γόνιμον εἰς τὸ μέγα ἔργον τῆς δημιουργίας; Δύνασθε νὰ ξηράνητε μὲ ἕνα σας φύσημα τὸν χλοερὸν τάπητα, τὸν ὁποῖον ἡ θεὰ Δήμητρα στρώνει εἰς τὰς ἀπείρους ἐκτάσεις; Καὶ δύνασθε νὰ ἀνασκάψητε τοὺς βυθοὺς τῆς θαλάσσης καὶ νὰ διακόψητε τὸ μέγα καὶ ἐκεῖ ἔργον τῆς γονιμοποιήσεως;

Ὄχι μόνον δὲν θὰ ἠδύνασθε, ἀλλὰ καὶ δὲν θὰ ἠθέλετε. Ἐὰν σήμερον καμμία ἀγρία τοῦ Ἅδου θεότης, καμμία Ἐρινύς, ἐξ ἐκείνων αἱ ὁποῖαι ἔσπειραν τὸν τρόμον καὶ τὸν πανικὸν εἰς τοὺς ἀρχαίους κόσμους, σᾶς ἔτεινε λυσίκομος τὸν ἀνημμένον δαυλόν της καὶ σᾶς προέτεινε νὰ πυρπολήσητε τὴν γῆν ὅλην διὰ νὰ ἐκδιώξητε ἐξ αὐτῆς τὸν ἔρωτα καὶ μὲ αὐτὸν τὴν χαράν, δὲν θὰ ἀνελαμβάνετε βεβαίως τὴν εὐθύνην τοιαύτης πράξεως.

Ἀλλ' ἐλησμόνησα ὅτι σεῖς ὁμιλεῖτε περὶ γάμου καὶ ὄχι περὶ ἔρωτος. Ἐλησμόνησα ὅτι πιστεύετε ὅτι τὰ πτηνὰ καὶ

τὰ ἄνθη καὶ ὅλα τὰ πλάσματα τῆς γῆς, ἀκόπως ὑπάρχουν καὶ ζοῦν καὶ ἀγαποῦν καὶ γεννοῦν, καὶ ὅτι μόνον τὸ κατηραμένον πλάσμα, ὁ ἄνθρωπος, ὑπόκειται εἰς τόσας ἀθλιότητας καὶ τόσα βάσανα καὶ δυστυχίας. Ἐλησμόνησα ὅτι ἡ τροφὴ τῶν μικρῶν πτηνῶν εἶναι σκορπισμένη παντοῦ καὶ ἡ πτερωτὴ μάννα δὲν ἔχει παρὰ νὰ πετάξῃ δύο βήματα μακρότερα ἀπὸ τὴν φωλεάν της διὰ νὰ τὴν φέρῃ. Ὡς ἐλησμόνησα ὅτι ὁ ταὼς ἐγεννήθη μὲ βασιλικὸν στέμμα καὶ ὁ ἀετὸς μὲ δύναμιν καὶ ὁ ὄφις μὲ χρυσοπράσινον ἀλουργίδα καὶ οἱ ἰχθὺς μὲ θώρακας μεταλλίνους καὶ τὰ πρόβατα καὶ οἱ λύκοι καὶ αἱ τίγρεις μὲ θαυμάσια σισυρωτὰ ἐνδύματα.

Καὶ θὰ ἠδυνάμην πάλιν νὰ προκαλέσω τὴν ὀργήν σας καὶ νὰ λάβω νέαν διαμαρτυρίαν εἰς τὰ γραφόμενά μου, ἐὰν δὲν ἐδικαιολόγουν σαφέστερον καὶ εὐκρινέστερον τοὺς ἰσχυρισμούς μου. Ἐὰν μίαν προς μίαν δὲν κατεπολέμουν τὰς ἀρχάς σας καὶ τὰς θεωρίας σας. Ἀλλὰ τὸ θέμα μας εἶναι εὐρὺ καὶ δὲν θὰ δυνηθῶ νὰ τὸ πραγματευθῶ καθ' ὁλοκληρίαν σήμερον· θὰ ἀρκεσθῶ εἰς τὴν περὶ ἀπαγορεύσεως τοῦ γάμου θεωρίαν σας: Λοιπὸν γάμος εἶναι ὁ ἔρως, τὸν ὁποῖον νομιμοποιεῖ καὶ ἀναγνωρίζει ὁ ἠθικὸς νόμος. Εἶναι ἡ ἀγάπη, ἡ ὁποία βασιλεύει εἰς τὸν κόσμον καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ὀφείλεται ὅλη ἡ ἁρμονία τῆς ὑπάρξεως. Καὶ εἶναι ἡ ἀγάπη αὐτὴ τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ὠμέγα τῆς ζωῆς. Καὶ ὁ ἄνθρωπος γεννᾶται μὲ τὸ μικρόβιον τῆς ἀγάπης ριζωμένον εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του καὶ τότε μόνον αὐτὸ θνήσκει, ὅταν τελειώσῃ καὶ ἡ ζωή, διότι ἀκριβῶς αὐτὸ εἶναι ὁ δοτὴρ καὶ ὁ παράγων τῆς ζωῆς.

Ὅτι δ' εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἀγαπᾷ τις καὶ νὰ ἀγαποῦν οἱ ἄνδρες τὰς γυναῖκας καὶ αἱ γυναῖκες τοὺς ἄνδρας, καὶ νὰ γίνωνται γάμοι μεταξὺ τῶν δύο φύλων, ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ὑπάρξεως τῶν δύο διαφόρων φύλων εἰς πάντα τὰ εἴδη τῆς δημιουργίας.

Ἀλλὰ σεῖς χωρίζετε τὸ ζήτημα. Διαιρεῖτε τὴν ἀνθρωπότητα εἰς δύο τάξεις. Θέτετε κάτω τὰ βιβλία τοῦ δοῦναι καὶ λαβεῖν. Ἀνοίγετε τὰ χρηματοκιβώτια καὶ μετρᾶτε. Ἐδῶ τόσα: **πτωχός.** Ἀπαγορεύεται ὁ γάμος. Ἀπαγορεύεται ἡ χαρὰ καὶ τὰ ὄνειρα καὶ αἱ ἐλπίδες καὶ τὰ μειδιάματα τῆς ζωῆς. Ἐκεῖ τόσα: **πλούσιος.** Ἐπιτρέπεται ὁ γάμος. Ἐπιτρέπεται ἡ χαρὰ καὶ ἡ εὐτυχία τῆς ζωῆς.

Καὶ ὡς δικαιολογίαν φέρετε: τὰ στόματα ποῦ πεινοῦν καὶ τὰ σώματα ὅπου ριγοῦν καὶ τὰ μάτια ὅπου κλαίουν καὶ τὰς χεῖρας, ὅπου δημιουργοῦνται διὰ τὸ ἔγκλημα καὶ τοὺς πόδας, οἱ ὁποῖοι φέρουν εἰς τὸ νοσοκομεῖον ἢ εἰς τὴν φυλακήν.

Βλέπετε ὅτι συμπληρῶ τὰς σκέψεις σας, διότι ἠδύνασθε νὰ εἴπητε πολὺ περισσότερα ἀπὸ ὅσα εἴπετε καὶ νὰ παρατάξητε ἴσως ἐπιχειρήματα μεγαλειτέρας σπουδαιότητος.

Καὶ σᾶς ἀπαντῶ εἰς αὐτό: δὲν εἴδετε ποτὲ ἀνθρώπους γεννηθέντας πλουσίους καὶ ἀποθανόντας πτωχούς; Καὶ δὲν εἴδετε πτωχοὺς ἀνελθόντας εἰς τὰ ὕπατα ἀξιώματα καὶ εὐεργετήσαντας τὴν ἀνθρωπότητα; Ἀνοίξατε τὴν πρώτην τυχοῦσαν ἐγκυκλοπαιδείαν καὶ εἰπέτε μου, ὅλοι οἱ μεγάλοι ἐπιστήμονες καὶ ἐφευρέται, ὅλοι οἱ εὐεργέται τῆς ἀνθρωπότητος, ὅλαι αἱ ἐξοχότητες τοῦ κόσμου ἐξῆλθον ἀπὸ μέγαρα ἢ ἐγεννήθησαν εἰς τρώγλας καὶ εἰς καλύβας;

Στρέψατε ἐν βλέμμα, ἐδῶ, γύρω σας, εἰς τὴν μικράν μας κοινωνίαν καὶ ἴδετε ὅ,τι ἐπιφανὲς ἔχομεν εἰς ἐπιστήμας καὶ εἰς μόρφωσιν πολιτικὴν καὶ εἰς πλοῦτον, πόθεν ἐξῆλθε, ποία ὑπῆρξεν ἡ ἀρχικὴ καταγωγή του, κατὰ τὰ τρία τέταρτα τοὐλάχιστον; Γίνεται ἄλλως τόσον συχνὰ λόγος περὶ τῆς καταγωγῆς τῶν ἐπιφανῶν μας καὶ περὶ τῶν οἰκογενειακῶν περγαμηνῶν των, ὥστε νὰ μὴ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔλθωμεν εἰς λεπτομερείας.

Καὶ διὰ νὰ περιοριθῶ εἰς τόσα μόνον σήμερον, μὲ ποῖον δικαίωμα σεῖς θὰ ἀπεστερεῖτε τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τοὺς μεγάλους εὐεργέτας της καὶ τὴν πατρίδα σας ἀπὸ τὸν Κανάρην της καὶ τὸν Συγγρόν της, μὲ τὴν παράλογον θεωρίαν σας ὅτι ἐπειδὴ οἱ γονεῖς των ἦσαν πτωχοί, δὲν ἔπρεπε νὰ νυμφευθοῦν;

ΣΕΛΙΔΕΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΑΠΟΛΕΣΘΕΝΤΟΣ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΥ ΤΟΥ ΜΙΛΤΩΝΟΣ

Η ΠΡΟΜΗΤΟΡΙΚΗ ΑΜΑΡΤΙΑ

Καὶ ὁ διάβολος μονολογῶν: Ὦ σκέψεις, ποῦ μὲ παρασύρετε; ποία γλυκεῖα συγκίνησις σᾶς δεσμεύει καὶ σᾶς βιάζει νὰ λησμονήσητε τὸ σχέδιον, τὸ ὁποῖον σᾶς ἠρέθισε τόσον, ὥστε νὰ μὲ φέρετε ἕως ἐδῶ, ὅπου δὲν φέρω μαζῆ μου τὴν ἀγάπην, ἀλλὰ τὸ μῖσος. Ἢ μήπως ἐθώπευσα τὴν ἐλπίδα νὰ μεταβάλω εἰς παράδεισον τὴν κόλασίν μου; Μήπως ἐθώπευσα τὴν ἐλπίδα νὰ δοκιμάσω τινὰς ἐκ τῶν ἡδονῶν της; Ὄχι, ἀλλὰ νὰ καταστρέψω πᾶσαν ἡδονήν, ἐκτὸς τῆς ἡδονῆς τῆς καταστροφῆς. Πᾶσα ἄλλη χαρὰ μοὶ ἀφῃρέθη. Ἂς μὴ ἀφήσω λοιπὸν τὴν εὐκαιρίαν αὐτήν, ἡ ὁποία τόσον μοῦ μειδιᾷ. Ἰδοὺ ἡ γυνὴ μόνη, ἐκτεθειμένη εἰς τὰς προσβολάς μου. Ὁ σύζυγός της ἀπουσιάζει, ἀφοῦ οἱ ὀφθαλμοί μου οἱ ὁποῖοι διεισδύουν εἰς τόσον μεγάλας ἀποστάσεις δὲν τὸν διακρίνουν πουθενά. Αὐτοῦ μὲ φοβίζει ἡ ἀνωτέρα νοημοσύνη καὶ ἡ δύναμις μεγάλου θάρρους. Ἂν καὶ ἀπὸ ἄργιλον τῆς γῆς ὁ ἐχθρὸς αὐτὸς μὲ τὰ ἡρωικὰ μέλη τοῦ σώματος του, δὲν εἶναι ἀξιοπεριφρόνητος. Αὐτὸς δὲν ἐπληγώθη ἀκόμη, ἐνῷ ἐγὼ τόσον κατῆλθα εἰς τὴν κόλασιν, τόσον ὁ πόνος μὲ ἔκαμε νὰ ἐκπέσω ἀπὸ τῆς εἰς τὸν οὐρανὸν θέσεώς μου. Ἡ γυνὴ εἶναι ὡραία. Τὸ κάλλος της εἶναι θεῖον. Ἀξία τῆς ἀγάπης τῶν θεῶν, οὐδὲν ἔχει τὸ τρομερόν, ἂν καὶ εἰς τὸ καλλος καὶ τὸν ἔρωτα ὑπάρχει κίνδυνος, ὅταν δὲν τὰ ἑνώνῃ μῖσος ἰσχυρόν, μῖσος τόσον μᾶλλον ἀκατάβλητον, ὅσον παρίσταται ὑπὸ ψευδῆ ἀγάπην. Ἰδοὺ ὁ δρόμος ὁ ὁδηγῶν εἰς τὴν καταστροφήν της, πρὸς τὴν ὁποίαν θὰ τὴν φέρω.

Οὕτω ὁμιλεῖ ὁ ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὁ κρυμμένος ὑπὸ τὸν ὄφιν..... Διευθύνεται πρὸς τὴν Εὔαν, ὄχι συρόμενος εἰς τὸ ἔδαφος ὑπὸ τὰς κυματιζούσας πτυχὰς τοῦ δέρματος του, ἀλλὰ στηριζόμενος ἐπὶ τῆς κυκλοτεροῦς βάσεως τῆς οὐρᾶς του, ἐφ' ἧς ἐξελίσσονται διάφοροι ἄλλοι κύκλοι, καὶ ἐφ' ἧς στοιβάζονται πτυχαὶ ἐπὶ πτυχῶν καὶ δακτύλιοι ἐπὶ δακτυλίων, κινητὸς λαβύρινθος ὑψούμενος ὡς πύργος. Ἡ ὑψηλὴ κεφαλή του στεφανόνεται μὲ θαυμάσιον λοφίον, οἱ ὀφθαλμοί του λάμπουν ὡς ἄνθρακες καὶ ὁ λαιμός του λάμπων ἀπὸ χρυσοπράσινα χρώματα ὑψοῦται ἐπὶ τοῦ δακτυλιωτοῦ σώματός του, τοῦ ὁποίου μέρος ἵσταται ἑλικοειδὲς καὶ μέρος κυματίζει ἐπὶ τῆς πρασίνης χλόης.

Εὐάρεστος, θελκτικὴ ἡ μορφή του ἀρέσκει. Οὐδέποτε ὄφις

ὑπῆρξεν ὡραιότερος, οὔτε ὁ ὄρις τῆς Ἰλλυρίας, ὑπὸ τὸν ὁποῖον ἐκρύφθησαν ἡ Ἑρμιόνη καὶ ὁ Κάδμος, οὔτε ἐκεῖνος, ὅστις ἐδάνεισε τὴν μορφήν του εἰς τὸν θεὸν τῆς Ἐπιδαύρου, οὔτε οἱ ὄφεις, ὑπὸ τοὺς ὁποίους ἐκρύφθησαν ὁ Ζεὺς Ἄμμων καὶ ὁ Ζεὺς τοῦ Καπιτωλίου, ὁ εἷς παρὰ τῇ Ὀλυμπίᾳ καὶ ὁ ἄλλος παρὰ τὴν μητέραν τοῦ Σκιπίωνος, τὸ καύχημα τῆς Ρώμης. Πλησιάζει ἀπὸ τὰ πλάγια, ὡς ζητεῖ τις νὰ πλησιάσῃ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον φοβεῖται νὰ ἀνησυχήσῃ. Μὴ τολμῶν νὰ πλησιάσῃ κατ' εὐθεῖαν, μακραίνει τὸν δρόμον του διὰ περιστροφῶν, ὅπως ὁ ἐπιτήδειος πιλότος στρέφει καὶ περιστρέφει τὸ πηδάλιον καὶ τὰ ἱστία του, ὅταν τὸ πλοῖον του διασχίζῃ τὸ κῦμα πρὸς τὸ στόμιον ποταμοῦ, ἢ πρὸς ἀκρωτήριον, τὸ ὁποῖον παραδέρνουν πανταχόθεν ἄνεμοι. Ὁ ὄφις ἐναλλάσσων τὰς πτυχὰς τοῦ ἑλικώδους σώματός του ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς Εὔας φαίνεται νὰ γοητεύῃ τὰ βλέμματά της μὲ τὰ θελκτικά του κινήματα. Ἡ Εὔα ἀφιερωμένη εἰς τὸ ἔργον της, ἂν καὶ ἤκουσε τὸν θροῦν τῶν κινουμένων φύλλων, δὲν ἔδωκεν ὅμως καμμίαν προσοχήν. Εἶναι συνειθισμένη εἰς τὰ παίγνια αὐτά, ὅπου πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν της τὰ διάφορα ζῷα τῶν ἀγρῶν εἶναι εὐπειθέστερα εἰς τὴν φωνήν της, παρ' ὅσον ἦτο εἰς τὴν φωνὴν τῆς Κίρκης τὸ μεταμορφωθὲν ποίμνιόν της. Τολμηρότερος ἤδη ὁ ὄφις παρουσιάζεται ἐμπρός της ἄκλητος καὶ μένει ἀκίνητος ἐκ θαυμασμοῦ. Μὲ ἔκφρασιν θωπευτικὴν κλίνει συχνὰ τὸ ὑπερήφανον λοφίον του καὶ τὸν μιλτωμένον καὶ λάμποντα λαιμόν του. Γλύφει τὴν γῆν, ἣν τὰ βήματα τῆς Εὔας ἐπάτησαν καὶ διὰ τῆς χαριτωμένης καὶ ἀφώνου ἐκφράσεως ἀναγκάζει τέλος τὴν Εὔαν νὰ προσέξῃ εἰς τὰ κινήματά του. Γοητευμένος διὰ τὸ κατόρθωμά του τοῦτο ὁ Σατανᾶς μὲ τὴν γλῶσσαν, ὄργανον τοῦ ὄφεως ἢ μὲ τὴν ἁπλῆν πίεσιν τοῦ ἀέρος, ἣν ἡ φωνή του χρωματίζει, ἀρχίζει οὕτω τὸν ἀπατηλὸν πειρασμόν του:

Μὴ σὲ ἐκπλήξῃ, ὦ ὑπερτάτη δέσποινα, ἡ προσέγγισίς μου, ἡ ὕπαρξις ἐδῶ καὶ ἄλλου θαύματος πλὴν σοῦ! Πρὸ πάντων μὴ ὁπλίζῃς μὲ ὑπερτάτην περιφρόνησιν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτούς, οὐρανοὺς εἰς οὓς ἐνοικεῖ ἡ γλυκύτης, ὠργισμένη διότι μὲ βλέπεις ἀκόρεστον νὰ σὲ θαυμάζω, ἐμὲ τὸν μόνον, ὅστις δὲν ἐφοβήθην τὴν μεγαλοπρεπῆ σου παρουσίαν, τὴν ἐνέχουσαν μεῖζον μεγαλεῖον ἐν τῇ μονώσει ταύτῃ. Ὦ σὺ τὸ ὡραιότερον ὁμοίωμα τοῦ τελείου πλάστου Σου! Τὸ θαῦμα πάντων τῶν ὄντων τῆς ζωῆς, τὰ ὁποῖα σοῦ ἀνήκουν καὶ τὰ ὁποῖα κατάπληκτα ἀπὸ ἔκστασιν θαυμάζουν τὸ οὐράνιον κάλλος σου! Τὸ κάλλος γίνεται κραταιότερον ἐκεῖ ὅπου τυγχάνει παγκοσμίου θαυμασμοῦ, ἀλλὰ διατὶ νὰ εἶναι ἀπομονωμένη εἰς τὸ μέσον τῶν ζῴων, τῶν κτηνωδῶν τούτων θεατῶν, τὰ ὁποῖα μόλις διακρίνουν ὅ,τι εὑρίσκεται εἰς σὲ τόσον ὡραῖον, πλὴν τοῦ ἀνδρός, ὅστις σὲ βλέπει. Ἀλλὰ τί εἶναι δι' ἐσὲ εἷς μόνος θεατής, σὲ ἣν ὤφειλαν νὰ λατρεύουν ὡς θεὰν μεταξὺ τῶν θεῶν καὶ νὰ ὑπηρετοῦν ἀναρίθμητοι ἄγγελοι, ἡ συνήθης σου ἀκολουθία;

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ κολακεία τοῦ πειρασμοῦ, τοιοῦτος ὁ πρόλογός του. Καὶ οἱ λόγοι του ἤνοιξαν δρόμον εἰς τὴν καρδίαν τῆς Εὔας, ἂν καὶ ἠσθάνθη μεγάλην ἔκπληξιν, ἀκούουσα τὴν ὁμιλίαν τοῦ ὄφεως.

(*Milton*: *Ὁ ἀπολεσθεὶς Παράδεισος*).

Ἡ ΧΕΙΡΑΦΕΤΗΜΕΝΗ

(Συνέχεια)

Τὸ πρωὶ τῆς ἰδίας ἡμέρας, ἐνῷ ὁ νέος Μεμιδὼρ μετέβαινεν εἰς συνάντησιν τῆς συζύγου του, ἡ μητέρα του ἐξύπνησε βραδύτερον ἐκείνου καὶ ἐκάλεσε τὴν γραῖαν ὑπηρέτριαν διὰ νὰ τὴν ἐρωτήσῃ, ἐὰν ὁ υἱός της εἶχεν ἐξυπνήσει.

— Ὅτι ποῦ βγῆκεν, ἀπήντησεν ἡ κυρὰ Ρήνη. Ἦταν βιαστικός, οὔτε καφὲ δὲν ἐστάθη νὰ πιῇ τὸ εὐλογημένο.

Ἡ κ. Μεμιδὼρ ἐταράχθη πολὺ εἰς τὸ ἄκουσμα αὐτό. Δὲν εἶπεν ὅμως τίποτε, ἀλλ' οὔτε ἄφησε νὰ φανῇ ἡ ταραχή της, φοβουμένη τὸν σύζυγόν της, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἐξυπνήσει καὶ ἐφαίνετο ζητῶν ἀφορμὴν διὰ νὰ τὰ βάλῃ μὲ τὸν υἱόν του.

— Βέβαια σκοτώνεται 'ς τὴς δουλειαῖς, εἶπεν ὁ πατέρας, καὶ δὲν βρίσκει καιρὸν οὔτε καφὲ νὰ πιῇ. Ὁ καϋμένος ὁ γυιός σου!

— Μά, Γεωργάκη, τί φταίει τὸ παιδί, ἂν ἀργοῦν νὰ τὸν διορίσουν. Αὐταῖς ταῖς ἡμέραις μάλιστα τόσον πολὺ ἔτρεξε καὶ τόσον ἐνεργεῖ . . . . . .

— Κοκκώνα Κατίγκω! Κοντεύουν ν' ἀσπρίσουν τὰ μαλλιά σου, μὰ γνῶσι δὲν ἔβαλες. Ὁ γυιός σου δὲν σκοτίζεται γιὰ θέσι, οὔτε ἔχει τρεξίματα καὶ φασαρίες γι' αὐτὴ τὴ δουλειά, καὶ μὴ σὲ μέλει.—Καὶ ἐνῷ ὁ σιὸρ Γεωργάκης ἐξηκολούθει τὴν συνειθισμένην του γρύλια ὡς πρὸς τὸ κεφάλαιον τοῦ υἱοῦ του, ἡ κοκκώνα Κατίγκω ἐνδύετο βιαστικά, ἀνυπομονοῦσα νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸ δωμάτιόν της καὶ νὰ εὑρεθῇ μόνη μὲ τὰς ἀνησυχίας της.

Βεβαίως ὁ σύζυγός της εἶχε δίκαιον. Οὐδεμία ὑπῆρχεν εἰς τὸν νοῦν της ἀμφιβολία περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ὁ υἱός της διέθετε τὸν καιρόν του, ὄχι μόνον τὰς τελευταίας ἐκείνας ἡμέρας, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς τελευταίους δύο μῆνας.

Καὶ ἠσθάνετο νὰ σφίγγεται ἡ καρδιά της, εὐθὺς ὡς ἀνελογίζετο ποῖον ἀγῶνα εἶχε καὶ πάλιν νὰ διεξαγάγῃ μεταξὺ συζύγου καὶ υἱοῦ, ὅπως τοῦτον μὲν ἀπομακρύνῃ ἀπὸ καμμίαν σοβαρὰν ἀνοησίαν, ἐκεῖνον δὲ ἐμποδίσῃ ἀπὸ καμμίαν ῥῆξιν, ἡ ὁποία ἠμποροῦσε νὰ ἔχῃ φρικτὰς δι' ὅλους των συνεπείας.

Χωρὶς νὰ κτενισθῇ, μισοπλυμένη σχεδὸν ἐξῆλθε τοῦ δωματίου της καὶ διηυθύνθη εἰς τὸ δωμάτιον τῶν θυγατέρων της. Ὅταν εὑρίσκετο εἰς στενοχωρίαν κατέφευγε πάντοτε πλησίον τῶν κοριτσιῶν της καὶ ἐκεῖ ἐγίνοντο τὰ συμβούλια καὶ ἀπεφασίζετο ἡ τύχη τῶν ἐρώτων τοῦ υἱοῦ της ἢ καὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑποθέσεων τοῦ συζύγου της.

Τὰ κορίτσια εἶχαν ξυπνήσει, ἀλλ' ἀπελάμβαναν εἰς τὰ κρεββάτιά των τὴν γλυκεῖαν ἀπόλαυσιν τῶν ὀνειροπολήσεων, αἱ ὁποῖαι ἐπακολουθοῦν πάντοτε τοὺς χοροὺς καὶ τὰς συναναστροφάς.

Ἡ κ. Μεμιδὼρ διηυθύνθη κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ κρεββάτι τῆς μεγάλης της κόρης: — Κοιμᾶται ἀκόμη, Ὀλγίνα, τὴν ἠρώτησε μὲ χαμηλὴν φωνήν.

Ἡ Ὀλγίνα, ἡ ὁποία τὴν στιγμὴν ἐκείνην εὑρίσκετο εἰς φαντασταστικὴν συνομιλίαν μὲ τὸν τελευταῖον ὑποψήφιόν της, ὁ ὁποῖος ἀπὸ δέκα πέντε ἡμερῶν ἐρλέταρε μαζῆ της μὲ ἐπιμονήν, προδίδουσαν αἰσθήματα σοβαρά, καὶ ἡ ὁποία ὅταν εἶδε τὴν μητέρα της νὰ εἰσέρχεται ἔκλεισε σφικτὰ τὰ 'μάτιά της, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ τὴν ἄφηνεν ἥσυχον, ἡ Ὀλγίνα ἠναγ-

κάσθη νὰ διακόψῃ τὸν τρυφερὸν μονόλογόν της, καὶ χασμωμένη νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὴν μητέρα της.

— Ναί, μαμμά. Ἀργήσκμε τόσο νὰ κοιμηθοῦμε χθές . . .

— Ἐγὼ δὲν ἔκλεισα ᾽μάτι, παιδί μου, ὅλην τὴν νύκτα. Εἶμαι τρομερὰ ἀνήσυχη. Φοβοῦμαι ὅτι κἄποια συμφορὰ μᾶς ἀπειλεῖ. Χθὲς ὕστερα ποῦ ᾽πλαγιάσατε ἀνέβηκα ᾽ς τὴν κάμαρα τοῦ Κώστα. Τελείωσε. Αὐτὴ τὴ φορὰ εἶναι πεσμένος ᾽ς τὴν παγίδα. Εἶναι ξελογιασμένος γιὰ καλά.

— Μὲ τὴν ζωγράφον τοῦ Σουλτάνου; εἶπε μὲ εἰρωνίαν καὶ μὲ ἔμφασιν ἡ ᾽Ολγίνα. Τότον τὸ καλλίτερον, μαμμά, θὰ μᾶς κάμῃ καὶ τὰ πορτρέτα μας χάρισμα.

— Μὴ γελᾷς, ᾽Ολγίνα. Γιατὶ ἡ τύχη σου παίζεται εἰς τὸν ἔρωτα αὐτὸν τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὸ ᾽κατάλαβες; Ξέρεις ὅτι ἔχει εἴκοσι μέραις νὰ πατήσῃ εἰς τὴν ρωσσικὴν πρεσβείαν, ὅτι ἡ χήρα μαρκησία ᾽Ασταπῶφ, ποῦ εἶχε ξετρελλαθῆ μαζῆ του ἀπηλπίσθη ὁλοτελῶς. Καὶ ὅτι γιὰ τὸ πεῖσμά του, ὡς μοῦ ἔλεγε χθὲς ἡ κ. Δέδερη, θὰ ἀποφασίσῃ νὰ ἀρραβωνισθῆ . . .

— Καὶ τί μὲ μέλει ἐμένα;

— Πρέπει νὰ σὲ μέλῃ. Ἡ χήρα ἔχει ἑκατὸν χιλιάδες λίρες προῖκα. Καὶ ὁ Θέμος ποῦ σε τριγυρίζει, περιμένει νὰ μάθῃ τὸν γάμον τοῦ ἀδελφοῦ σου μὲ τὴν ᾽Ασταπῶφ γιὰ νὰ σὲ ζητήσῃ. Ξέρει ὅτι αἱ ἰδικαί σου δύο χιλιάδες θὰ γείνουν τοὐλάχιστον πέντε, ὕστερα ἀπὸ τὸν πλούσιον γάμον τοῦ ἀδελφοῦ σου.

Ἡ Λέλα, ἡ ὁποία ἐκοιμᾶτο εἰς τὸ παρακείμενον κρεββάτι, εἶχεν ἀκούσει τὴν συνομιλίαν τῆς μητέρας της ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμήν. Εἰς τὴν εἴδησιν τοῦ μελετωμένου γάμου τοῦ ἀδελφοῦ της ἀνεπήδησεν ἐπὶ τῆς κλίνης της.

— Τί λές, μαμμά; Νὰ πάρῃ ὁ Κώστας μας ἐκείνη τὴ γρηά, τὴν ἄσχημη, ποῦ λέει ὁ κόσμος τόσα . . . .

— Σώπα σὺ καὶ κανεὶς δὲν σοῦ ζήτησε τὴ γνώμη σου. Τί θὰ εἰπῇ γρηά. Τόσω τὸ καλλίτερο. Θὰ τὸν συμβουλεύῃ καὶ θὰ τὸν ἀγαπᾷ. Ἔπειτα ἔχει τόσα χρήματα.

— Ὡραῖα θὰ τὸν ἀγαπᾷ, μιὰ τέτοια τρελλή!

Ἡ ᾽Ολγίνα ὅμως, εὐθύς; ὡς ἤκουσεν ὅτι ὁ γάμος τοῦ ἀδελφοῦ της θὰ εἶχε τόσην σημασίαν ἐπὶ τοῦ ἰδικοῦ της μέλλοντος, ἤνοιξε καλὰ τὰ ᾽μάτιά της, ἔπαυσε νὰ χασμᾶται καὶ ἐσηκώθη τώρα καὶ αὐτὴ καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸ κρεββάτι της.

— Μαμμά, εἶπε. Μὴ τὴν ἀκούς αὐτήν. Ξεύρεις τὴς αἰσθηματικότητές της. Σκέψου, τί πρέπει νὰ γείνῃ διὰ νὰ μὴ χάσωμεν τὴν κ. ᾽Ασταπῶφ καὶ τὴς λίρες της. Σὺ εἶσαι τόσον ἔξυπνη, τόσο μεγάλο κεφάλι, ἔσωσες ὡς τώρα τὸν Κώστα ἀπὸ τόσας ἀνοησίας, ὥστε δὲν βλέπω γιατὶ νὰ ἀπελπίζεσαι.

— Φοβοῦμαι μήπως εἶναι ἀργὰ πλέον, εἶπεν ἡ κ. Μεμιδῶφ, στενάζουσα.

— Μὰ τόσο δὰ ἐρωτευμένος νὰ εἶναι! Δὲν βαρρέσαι μαμμά. Σήμερον ἡμεῖς ποῦ εἴμεθα κορίτσια δὲν παντρευόμεθα μὲ ἄνας χωρὶς χρήματα καὶ φοβεῖσαι . . . .

Ἡ κ. Μεμιδῶφ ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν μὲ ἀπελπισίαν.

— Ξέρεις τί ἐσυλλογίσθηκα, προσέθεσε, ἀπευθυνομένη πάντοτε πρὸς τὴν ᾽Ολγίναν. Νὰ πάω σήμερα εἰς τῆς κ. Δέδερη καὶ νὰ τῆς εἰπῶ νὰ τελειώσῃ μὲ τὴν κ. ᾽Ασταπῶφ. Ὅταν ὁ Κώστας μάθῃ ὅτι ὁ γάμος αὐτὸς ἀπεφασίσθη καὶ ἀπὸ μὲ καὶ ἀπὸ τὸν πατέρα σου, ὅταν πεισθῇ ὅτι ἐδώκαμεν τὸν λόγον μας, διότι ἄλλως ὁ διορισμός του δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γείνῃ, ἴσως ἀναγκασθῇ νὰ τὸ ἀποφασίσῃ . . . .

— Νὰ σοῦ πῶ, μαμμά. Γιατὶ νὰ βιασθῆς τόσον πολύ. Τί φοβεῖσαι; Ὅσον καὶ ἂν εἶναι ἐρωτευμένος ὁ Κώστας, βέβαια δὲν θὰ τὴν πάρῃ τὴν καλλιτέχνιδά του, μὴν ἔχῃς καμμίαν ἀμφιβολίαν. Αὐτὸς ὁ τόσω ὑπερήφανος νὰ πάρῃ γυναῖκα ποῦ ἐργάζεται γιὰ νὰ ζῇ! Ποῦ ᾽βρίσκεται ἐδῶ μόνη, χωρὶς οἰκογένειαν, χωρὶς κανένα. Ποῦ γύριζε ᾽ς τὴν Ρώμην καὶ ᾽ς τὴν Βενετίαν νὰ σπουδάζῃ. Ποῦ τρέχει ᾽ς τοὺς δρόμους σὰν ἄνδρας καὶ σήμερο ᾽ς τὸ Νησὶ καὶ αὔριο ᾽ς τὰ Θεραπειὰ μὲ τὸν σάκκο της καὶ μὲ τὴς μπογιαῖς της σὰν ᾽Αγγλίδα περιηγήτρια.

— Καλά, ἀλλ᾽ ἂν ἡ χήρα ἀποφασίσῃ νὰ ὑπανδρευθῇ; . . .

Κατίγκω! ἠκούσθη ἀπ᾽ ἔξω ἡ φωνὴ τοῦ συζύγου της. Κατίγκω, τί ἔγεινες;

᾽Αμέσως, ἀνεφώνησεν ἡ κ. Μεμιδῶφ καὶ εὑρέθη ἐκτὸς τοῦ δωματίου. Ἥρπασεν ἀπὸ τὴν χεῖρα τῆς ἀνερχομένης ὑπηρετρίας ἓν δοχεῖον μὲ χλιαρὸ νερὸ καὶ διηυθύνθη εἰς τὸ δωμάτιόν της. Πῆγα νὰ σοῦ φέρω τὸ ζεστὸ νερό, Γεωργάκη μου, καὶ νὰ ἐπιστατήσω μὴ τύχῃ καὶ σοῦ κάψουν πάλι τὴς φρυγανιές, εἶπεν ὅλη μειδιῶσα.

— Κουράζεσαι, καϋμένη γυναῖκα, νὰ ἀνεβοκατεβαίνῃς, εἶπεν ὁ σύζυγος, εὐχαριστημένος τώρα, διότι ἡ Κατίγκω περὶ αὐτοῦ ἐφρόντιζε καὶ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ προσεπάθει.

— Φαντάσου ὅτι δὲν ἐκτενίσθηκα κἂν ἀκόμη, προσέθηκεν ἐκείνη, ἐνῷ ἤνοιγε τὸ κομό. Καὶ τί γραβάτα θέλεις σήμερα;

Καὶ παρέταξε δύο τρεῖς γραβάτες διαφόρων χρωμάτων ἐπάνω εἰς τὸ κρεββάτι. Ἔπειτα ἔβγαλε ἀπὸ τὸ κομὸ καθαρὸν ὑποκάμισον, τοῦ ὁποίου τὰ στήθη ἀπήστραπταν ἀπὸ λευκότητα καὶ ἀπὸ λοῦστρο καὶ ἤρχισε νὰ ἀφαιρῇ τὰ χρυσᾶ κουμβιὰ ἀπὸ τὸ τῆς προτεραίας καὶ νὰ τὰ περνᾷ εἰς τὸ νέον.

— Τί νὰ σοῦ πῶ, Γεωργάκη μου, εἶπεν ἡ κ. Μεμιδῶφ, ἐνῷ κατεγίνετο νὰ περάσῃ τὸ χρυσὸ κουμβὶ εἰς τὴν πολὺ ξηρὰν ἀπὸ τὴν κόλαν κουμβότρυπα, καὶ ἐνῷ ὁ σύζυγός της ἐπλύνετο. Πρέπει χωρὶς ἄλλο νὰ τελειώσωμεν τὸν γάμον αὐτὸν τοῦ Κώστα μὲ τὴν χήραν ᾽Ασταπῶφ. Μ᾽ αὐτὸ τὸ γάμο θὰ οἰκονομηθοῦν πολλὰ πράγματα.

— Βέβαια θὰ οἰκονομηθοῦν, ἀπήντησεν ἀποφθεγματικῶς ὁ σύζυγος.

— Πρῶτ᾽ ἀπ᾽ ὅλα, προσέθηκεν ἡ κ. Μεμιδῶφ θὰ ἀγοράσωμεν τὸ κτῆμα τῆς κ. Δέδερη εἰς τὰ Θεραπειὰ καὶ θὰ περνοῦμεν τὸν περισσότερόν μας καιρὸν ἐκεῖ, ὅπως πολὺ καλὰ τὸ συλλογίσθηκες Γεωργάκη μου.

Σημειωτέον ὅτι ὁ Γεωργάκης δὲν εἶχε συλλογισθῆ τίποτε ἀλλ᾽ ἡ κ. Μεμιδῶφ, διὰ νὰ ἱκανοποιῇ τὴν ἀνδρικὴν ἀδυναμίαν τοῦ συζύγου της καὶ διὰ νὰ ἐπιτυγχάνῃ ὅ,τι ἤθελε τοῦ ἀπέδιδε πάντοτε τὴν κυριότητα τῶν ἰδικῶν της σκέψεων.

Τὸ πλύσιμον τώρα εἶχε τελειωσει καὶ ἡ κ. Μεμιδῶφ ἔτρεξε μὲ προθυμίαν νεανικὴν νὰ δώσῃ τὴν πετσέταν εἰς τὸν ἄνδρα της. Ἔπειτα ἀμέσως ἐξεκρέμασεν ἀπὸ τὴν τουαλέταν της ἕνα πρᾶγμα ἀπὸ λευκὸν τοῦλι, περασμένον γύρῳ μὲ σύρμα καὶ καταλῆγον εἰς δύο θηλειὰς συρματένιας εἰς τὰ ἄκρα. Ὁ Γεωργάκης ἐκάθισεν ἐμπρὸς εἰς τὸν καθρέπτην καὶ ἡ κ. Μεμιδῶφ μὲ δεξιότητα, τὴν ὁποίαν θὰ τῆς ἐζήλευεν ὁ καλλίτερος coiffeur, ἐπέρασεν ἕνα κομμάτι μαντέκας ἐπάνω εἰς τὰ ἀνυπότακτα μουστάκια τοῦ συζύγου της, τὰ ἐτύλιξε δύο τρεῖς φορὰς εἰς ἕνα σίδηρον, τὰ διώρθωσε καὶ ἔπειτα στρίβουσ

αὐτὰ πρὸς τὰ ἐπάνω ἐπέρατεν ὡς φίμωτρον ἐπὶ τοῦ ἄνω χείλους τοῦ ὑφισταμένου τὴν ἐγχείρησιν μιξοπώλιδος κυρίου τὸ περίεργον ἐκεῖνο ἐργαλεῖον τὸ ὁποῖον συνέπλεξεν ὄπισθεν τῆς κεφαλῆς.

Ὁ Γεωργάκης ἦτο ἕνας vieux beau κατὰ τὸν μὴ μεταφραζόμενον ὁρισμὸν τῶν Γάλλων, ὅπως εἶναι ἄλλως οἱ περισσότεροι ἄνδρες οἱ γεννημένοι καὶ ἀνάθρεμμένοι εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Καὶ ὡς ἀληθινὴ ἐστιὰς καὶ ἄγρυπνος φύλαξ τῆς τουαλέττας καὶ τῆς καλλονῆς του ἡ κοκκώνα Κατίγκω διέθετε κάθε πρωὶ καὶ κάθε βρᾴδυ δύο τουλάχιστον ὥρας, ἐκτελοῦσα καθήκοντα θαλαμηπόλου. Τὰ μουστάκια, τὸ κτένισμα μὲ ἐλαφρὸν τῶν μαλλιῶν φριζάρισμα, τὸ δέσιμον τῆς γραβάτας, ὅλα αὐτὰ ἀπησχόλουν εὐχρέστως τὴν τρυφερὰν καὶ ἀρκετὰ νεανίζουσαν μεθ᾽ ὅλα τὰ σαράντα πέντε της ἔτη σύζυγον.

Ἐπὶ τοῦ σοφᾶ, ἀπέναντι ἀκριβῶς τῆς θέσεως, εἰς ἣν ἐκάθητο ὁ κ. Μεμιδῶφ, ἦτο μισοξεδλιπωμένον ἕνα πακέτο. Τυχαίως ἐρρίφθη ἐκεῖ τὸ βλέμμα τοῦ συζύγου, ὅστις ἠρώτησε μὲ ἀνησυχίαν: Τί εἶναι αὐτό; ψούνια, πάλι.

— Ἤλθ᾽ ὁ φτινουτζῆς μου χθές, εἶπεν ἡ κ. Μεμιδῶφ μὲ θαυμασίαν ἀταραξίαν, καὶ μοῦ ἄφησεν ὅλο αὐτὸ τὸ κομμάτι τὸ μεταξωτό, μὲ τέσσαρα motifs ἀπὸ χάνδρες καὶ μὲ μισὸ τόπι ντατέλας, ὅλα αὐτὰ γιὰ δύο λίρες. Θὰ ἀξίζουν τοὐλάχιστον εἴκοσι λίρες ὅλα μαζῆ.

— Μὰ εἶσαι βεβκία ποῦ δὲν τὰ κλέβει αὐτὰ τὰ πράγματα; ἠρώτησεν ὁ σύζυγος, δίδων τώρα τὸ κτένι εἰς τὴν γυναῖκά του διὰ νὰ τοῦ χωρίσῃ τὰ μαλλιά του.

— Καλὲ δὲ σοῦ εἶπα τόσες φορές, τί τρέχει, ἀπήντησεν ἡ κοκκώνα Κατίγκω μὲ ὕφος μυστηριῶδες. Αἱ χανούμισες ἔχουν πίστωσιν εἰς τὰ μαγαζιά, ἀλλὰ ταῖς λείπει τὸ χαρτζιλίκι. ᾽Αγοράζουν λοιπὸν καὶ μεταπωλοῦν εἰς τοὺς φτινουτζῆδες, ἀντὶ μετρητῶν.

Ἡ κ. Μεμιδῶφ ἐπανελάμβανε δι᾽ ἑκατοστὴν τώρα φορὰν τὸ ψεῦδος αὐτὸ εἰς τὸν ἄνδρα της. Ὅλες της ἡ τουαλέτες, κατὰ τὰς τοιαύτας ἐκδόσεις της, δὲν ἐστοίχιζαν περισσότερον ἀπὸ μίαν ἕως δύο λίρας. Τὸ βέβαιον ὅμως ἦτο ὅτι ἐξώδευε πολλὰ καὶ ὅτι ἔκαμνε τὰς ἀγοράς της εἰς τὰ ἀκριβώτερα μαγαζειὰ τοῦ Πέραν. Τὸ βαλάντιόν της ἦτο πάντοτε ἐφωδιασμένον ἀπὸ οἰκονομίας τῶν καθημερινῶν προμηθειῶν, τὰς ὁποίας ὁ σιὸρ Γεωργάκης πολὺ δύσκολα ἠμποροῦσε νὰ ἐξελέγχῃ.

Τὰ κορίτσια ἤξευραν τὸ μυστικὸν αὐτό, καὶ αἱ συνεννοήσεις περὶ τῆς τιμῆς τῶν ἀγοραζομένων εἰδῶν ἐγίνοντο πάντοτε εἰς πλῆρες γυναικεῖον τοῦ σπιτιοῦ συμβούλιον. *Ποτὲ νὰ μὴ ξέρῃ ὁ ἄνδρας τί κάμνει ἡ γυναῖκα* συνεπέρανε μετὰ τὰς συσκέψεις αὐτὰς ἡ καλὴ μητέρα. Πρὰ νὰ ἔχωμεν γκρύνιες καὶ μουρμοῦρες, καλλίτερα νὰ κάνωμεν τὴν δουλειά μας ὅπως μποροῦμε.

— Μὰ μητέρα, ὅλο ψέμματα νὰ λέμε, ἔλεγεν ἡ ἀνυπότακτος Λέλα.

— Σώπα σύ. Ὅταν ᾽παντρευτῇς, θὰ ντύνεσαι ᾽σὰν ταταουλιανή, καὶ θὰ λὲς ἀλήθεια πάντοτε εἰς τὸν ἄνδρα σου, διέκοπτεν ἡ ᾽Ολγίνα. Ἄλλως τε τί ψέμματα! Νὰ μὴ ξέρῃ ἡ ἀριστερά σου τί κάνει ἡ δεξιά σου. Αὐτὸ τὸ λέγει καὶ τὸ Εὐαγγέλιον. Λοιπὸν τὸ ἀνδρόγυνον εἶναι σὰν ἕνας ἄνθρωπος.

Καὶ ἡ ἀριστερὰ εἶναι ὁ ἄνδρας, ἐτελείωνεν ἡ Λέλα. Ἄ! ἐκατάλαβα.

(Ἕπεται συνέχεια) **Μάϊα**

ΗΛΕΚΤΡΑ

Σπανιώτατα παρέχεται εἰς τοὺς νεωτέρους Ἕλληνας καὶ Ἑλληνίδας εὐκαιρία νὰ θαυμάζωσιν ἀπὸ τῆς σκηνῆς δράματα καὶ τραγῳδίας τῶν ἀρχαίων ποιητῶν. Οἱ ξένοι, χάρις εἰς τὰ Πανεπιστήμια καὶ τὰ λύκειά των, ἔνθα λατρεύονται μετὰ μεγαλειτέρου φανατισμοῦ ἢ παρ᾽ ἡμῖν οἱ θεοὶ τοῦ ἀρχαίου κάλλους, πολὺ συχνότερα παρίστανται εἰς τοιαῦτα θεάματα καὶ πολὺ γνωστότεροι εἶναι εἰς τὸ πολὺ κοινόν των ἢ εἰς τὸ ἰδικόν μας οἱ μεγάλοι δραματικοὶ τῆς ἀρχαιότητός μας.

Διὰ τοῦτο ἡ παράστασις τῆς Ἠλέκτρας ἀπὸ φοιτητὰς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τελειοφοίτους μαθητρίας ἀποτελεῖ ἐξαιρετικὴν περίστασιν εἰς τὰ θεατρικά μας χρονικὰ καὶ ἐγκαινιάζει διὰ τὸν κόσμον τῶν γραμμάτων καὶ τὸν κόσμον τῶν ἀνωτέρων ἐκπαιδευτηρίων μας μίαν νέαν περίοδον ἀναγεννήσεως καὶ ἀναμορφώσεως.

Ὁ κ. Μιστριώτης, ὁ ὁποῖος εἶχε τὴν φαεινὴν ἰδέαν τοῦ νεωτερισμοῦ τούτου, εἶναι ἄξιος εὐγνωμοσύνης διὰ τὸ καλὸν τὸ μέγα, τὸ ὁποῖον θὰ προκύψῃ εἰς τὴν σύγχρονον νεότητα διὰ τῶν παραστάσεων τῶν ἀρχαίων δραμάτων.

Οἱ ὑποδυθέντες τὰ πρωτεύοντα πρόσωπα ἐρασιτέχναι εἰς τὴν παράστασιν τῆς Ἠλέκτρας ὑπῆρξαν ἀνώτεροι ἑαυτῶν. Ὅσον δύσκολοι καὶ ἀπαιτητικοὶ καὶ ἂν ἦσαν οἱ θεαταί, δὲν ἠμποροῦσαν παρὰ νὰ θαυμάσουν τὴν νέαν κόρην, ἡ ὁποία χθὲς μόλις ἄφησε τὰ σχολικὰ ἐδώλια,—εἰς τὰ ὁποῖα, φεῦ! δὲν ἐδιδάχθη διὰ τῆς σχολαστικῆς διδασκαλίας, τὴν λατρείαν πρὸς τὰ ἀρχαῖα ἀριστουργήματα—καὶ ἡ ὁποία ἐν τούτοις εἶχεν εἰσδύσει εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ποιητοῦ καὶ ἀπέδιδε τὰ πάθη τῆς ἡρωΐδος του μὲ δύναμιν ἀξιοθαύμαστον. Ἠδύνατο βεβαίως ἡ Ἠλέκτρα νὰ ἀποδοθῇ τελειότερον, ἠδύνατο ἡ φωνή της νὰ χρωματίζεται γλυκύτερα καὶ νὰ ἔχῃ φθόγγους χαμηλοτέρους, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ μεγάλην δραματικὴν καλλιτέχνιδα τῆς περιωπῆς τῆς Σάρας καὶ τῆς Δοῦζε. Διὰ μίαν μαθήτριαν Παρθεναγωγείου, ἡ ὁποία ἀπ᾽ ἀρχῆς μέχρι τέλους ἐδέσποζε τῆς σκηνῆς, καὶ ἡ ὁποία ἐπὶ τρεῖς συνεχεῖς ὥρας συνεκράτησε τὸ ἐκ χιλιάδων ἀκροατήριόν της ἀνηρτημένον ἀπὸ τὰ χείλη της, ἡ ἐπιτυχία ὑπῆρξε θριαμβευτικὴ καὶ ἀνοίγει δρόμον εἰς θριαμβευτικώτερον ἔτι στάδιον τέχνης.

Καὶ ἡ ἀδελφὴ ὑπῆρξε θαυμασία εἰς τὸ μέρος της καὶ ὁ ᾽Ορέστης πολὺ καλὸς καὶ ὁ παιδαγωγὸς ἔξοχος. Ὀλίγον νεώτερος τῆς ἡλικίας του, ἀλλὰ πόσον τέλειος εἰς τὴν ἀπαγγελίαν καὶ πόσον θαυμασίως χρωματισμένη ἡ φωνή του καὶ τελείως τονισμέναι αἱ λέξεις καὶ αἱ φράσεις του.

᾽Αλλ᾽ ἵνα κατανοηθῇ ἡ δυσκολία τῆς ὑποδύσεως, ἀνάγκη νὰ ψυχολογηθοῦν οἱ χαρακτῆρες τοῦ δράματος, τὸ ὁποῖον θὰ πράξωμεν ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς μας φύλλου, δίδουσαι οὕτω καὶ εἰς τὰς ἀναγνωστρίας μας ἰδέαν τῶν διαφόρων τύπων τῆς Ἠλέκτρας, ἣν ἐναλλὰξ καὶ διαφοροτρόπως ἐπραγματεύθησαν οἱ τρεῖς μεγάλοι τραγῳδοὶ τῆς ἀρχαιότητος ὁ Αἰσχύλος, ὁ Σοφοκλῆς καὶ ὁ Εὐριπίδης.

Σήμερον συγχαίρομεν θερμότατα τὴν δεσποινίδα Ἀποστόλου καὶ τὸν κ. Παπαγεωργίου καὶ τοὺς ἄλλους πρωταγωνιστὰς καὶ πρωταγωνιστρίας ὡς καὶ τοὺς διδάξαντας αὐτοὺς καὶ εὐχόμεθα ὅπως καθιερωθῇ ἡ συνήθεια τῆς παραστάσεως ἀρχαίων δραμάτων καὶ ἀπὸ τῆς ἡμετέρας σκηνῆς.

ΕΙΣ ΤΑΣ ΑΛΠΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Ι'.

Schachen, Αὔγουστος

Ἀπὸ τὴν κορυφὴ ψηλὰ σὲ δυὸ χιλιάδες μέτρα,
Ἐδῶ ποῦ δένδρο δὲν θωρεῖς παρὰ ξερὴ τὴν πέτρα,
Ἀπὸ τὸ μόνο τὸ βουνὸ μὲ δρόμο γι' ἀμαξάδα,
Ὅπου ἐθαυματούργησεν ἑνὸς τρελλοῦ ἐξυπνάδα,
Ἀπὸ τοῦ Schachen *τὴν κορφὴ μὲ χιόνια καὶ μὲ πάγο*
Ὅπου ἡ μοῖρα μοῦγραφε τὸ χρόνο αὐτὸ νὰ πάγω,
Ὅπου θαρρεῖς πῶς βρίσκεσαι στὰ σύννεφα κρυμμένη
Σοῦ στέλνω ἕναν ἀσπασμὸ, Μαρία ἀγαπημένη.
Τί κρύο! Τί τουρτούρισμα! Τί θέα! Ἐρημία!
Κι' ὁ Μάρτης στὴ σαρακοστὴ κι' ἐδῶ ἡ μπιραρία.
Κι' ἐμεῖς σὰν ἄλλοι βασιλεῖς, σὰν ἄλλοι Λουδοβίκοι
Σ' ἁμάξι μὲ δυὸ ἄλογα μὲ τρόμο καὶ μὲ φρίκη
Πρωὶ πρωὶ κινήσαμε, ἦταν σκοτάδι ἀκόμα,
Καὶ τὰ βουνὰ ἐπήραμε στοῦ βασιληᾶ τὸ δῶμα,
Πώ πώ! Τί βάθη! Τί κρημνοί! Καὶ τί πελώρια ὕψη
Ποῦ δὲν τολμᾷ κανεὶς ματιὰ τριγύρω του νὰ ρίψῃ.
Ποῦ μία τρίχα παρ' ἐκεῖ τὸ ἄλογο ἂν πατήσῃ
Σὲ τρίψαλα τὸ σῶμά σου τὸ χάος θ' ἀφανίσῃ.
Σὰν ὄνειρο μοῦ φαίνεται πῶς εἶμ' ἐδῶ ἐπάνω
Μὰ ὅμως τὴν κατάβασιν θαρρῶ πεζῇ θὰ κάνω.
Τοὐλάχιστον στὰ φοβερὰ καὶ κινδυνώδη μέρη
Γιατὶ δὲν θέλω ξαφνικὸ ἡ μοῖρα νὰ μοῦ φέρῃ.
Θέλω νὰ φθάσω ζωντανὴ στὴν ποθητή μου χώρα
Καὶ ν' ἀπολαύσω τὴ γλυκειὰ τῆς ἐπανόδου ὥρα.
Τὸ ἱερόν μας ἔδαφος καὶ πάλι νὰ πατήσω
Καὶ τὴν ἀλήθεια νὰ σοῦ πῶ, καὶ νὰ ἱδροκοπήσω.
Τῶν κουνουπιῶν τὴ μουσικὴ νὰ ξανακούσω πάλι
Καὶ στὴν καλὰ τὴ φρικτὴ τὸν τζίτζικα νὰ ψάλλῃ.
Νὰ ξαναράγω ραζακιά, μουλκεῖκο πεπόνι
Καὶ ν' ἀναπνεύσω μὲ χαρὰ τῶν Ἀθηνῶν τὴ σκόνη.
Νὰ ξαναϊδῶ τὸ κῦμά μας, ν' ἀκούσω «ἔγγα λέσα»
Καὶ νὰ σὲ σφίξω, φίλη μου, στὴν ἀγκαλιά μου μέσα.
Μὰ βλέπω μὲ τῆς ὠμορφιᾶς καὶ τὸ γαλάζιο κῦμα
Ἐπῆρα τὸν κατήφορο καὶ μ' ἔπιασε ἡ λίμα.
Καὶ σὺ θὰ θέλῃς βέβαια νὰ σοῦ εἰπῶ καὶ κάτι
Γι' αὐτὸ τὸ οὐρανόκτιστο τοῦ βασιληᾶ παλάτι.
Δὲν εἶναι τόσον πλούσιον καθὼς τὰ δύο ἄλλα,
Μοιάζει σὰν σπίτι ἐξοχικό, μὰ ἔξαφνα μιὰ σάλα
Σὰν μυστικὴ, σὰν μαγικὴ σὲ κάμνει κι' ἐνθυμεῖσαι
Πῶς σὲ παλάτι ἐρημικὸ τοῦ Λουδοβίκου εἶσαι.
Ἀστέρια κι' ἡμισέληνος ἐπάνω στὸ ταβάνι
Καὶ γύρω ἀνατολίτικο μετάξινο ντιβάνι.
Κουρτίναις χρυσοκέντηταις μὲ φύλλο καὶ μπουμποῦκι
Καὶ σκορπισμένο δῶ κι' ἐκεῖ τὸ τούρκικο τσιμποῦκι.
Κι' ἀπ' ὅλα τ' ὡραιότερο, ἕνα λαμπρὸ μπαλκόνι
Ποῦ νόμιζα πῶς θά πεφτα σὰν πέτρ' ἀπὸ σφενδόνη.
Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἐγύρισα στὰ κάτω τὸ κεφάλι
Κι' ἀμέσως θάμβος, ἔκστασις καὶ φόβος, τρόμος, ζάλη.
Τί ὠμορφιά! Τί ζωγραφιά! Καὶ τί μεγαλειότης!
Ἀχ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ πτωχοῦ ὁποία ἡ σμικρότης!
Τί κορυφαῖς γιγάντειαις μὲ χιόνια σκεπασμέναις
Ποῦ φαίνονται στὸν οὐρανὸ πῶς εἶναι κολλημέναις,
Κορφαῖς ξεραῖς κατάξεραις, μήτε μικρὸ χορτάρι
Ὅπου θαρρεῖς ὅτι ποτὲ δὲν πάτησε ποδάρι,
Καὶ ὅμως ἄλλο δὲν ἀκοῦς ἐδῶ, τὸ καλοκαῖρι
Παρὰ Zugspitze *ὁ καθεὶς καὶ* Schachen *νὰ προφέρῃ.*
Τὸ Drei Thoren *ἀπ' ἐδῶ, τὸ* Daniel *παρέκει*
Καὶ τὴν Alpspitze *ποῦ κοντὰ μὲ περιφάνεια στέκει.*
Καὶ ἀνεβαίνουν, μάτια μου, παιδιὰ, γυναῖκες, γέροι
Ἕνα ραβδὶ πελώριο κρατῶντας εἰς τὸ χέρι,
Ποῦ ἀπὸ κάτω σίδερο γιὰ νὰ τὸ μπήγουν ἔχει,
Καὶ πέρνει ἔτσι τὰ βουνὰ ὁ Γερμανὸς καὶ τρέχει.
Κάτι στιβάλια μὲ καρφιὰ, σωστὸ σιδηρουργεῖον
Ὅπου κλοτσῶντας μὲ αὐτὰ θὰ σκότωναν θηρίον.
Κι' ἂν εἶναι λίγο ἄπειρος καὶ ὁδηγὸ θὰ πάρῃ
Νὰ τὸν βοηθᾷ, νὰ τὸν τραβᾷ, νὰ τοῦ κρατῇ τὰ βάρη.
Πέρνει σκεπάρνι καὶ σχοινὶ ὁ ὁδηγός μαζῆ του
Καὶ τὸ σχοινὶ τὸ προσκολλᾷ στὴ μέση τὴ δική του
Καὶ σὲ μικρὴ ἀπόστασι τὸν ὁδοιπόρο δένει
Κι' ἔτσι κι' οἱ δύο βρίσκονται ἐλεύθεροι δεμένοι.
Κι' ἂν τύχῃ στὸ ἀνέβασμα ὁ ἄπειρος γλυστρίσῃ
Ὁ γυμνασμένος ὁδηγὸς εὐθὺς θὰ τὸν κρατήσῃ.
Φαντάσου νὰ κρημνίζεται διὰ μιᾶς ὁ ὁδοιπόρος
Ἐκεῖ ποῦ εἶναι ἄβυσσος τὸ τερατῶδες ὄρος
Κι' οἱ δυὸ στὸ ἴδιο τὸ σχοινὶ νὰ βρίσκωνται δεμένοι,
Θὰ νόμιζες πῶς θάνατος ἀρεύκτως τοὺς προσμένει.
Βλέπεις τί τέχνη, δύναμι χρειάζεται, τί θάρρος
Νὰ εἶναι κάποιος ὁδηγὸς νὰ τὸν τρομάζῃ ὁ Χάρος.
Καὶ τώρα ἐθυμήθηκα μιὰ θλιβερὴ ἱστορία
Ποῦ ἔξαφνα συνέβηκε προχθὲς στὴ Βαυαρία.
Δυὸ ἀδελφοὶ ξεκίνησαν σὲ τέτοια γυμνασμένοι
Καὶ περιττὸ τὸν ὁδηγὸ θαρροῦσαν οἱ καϋμένοι,
Καὶ στὴν Zugspitze *φθάνουνε, τὴν πιὸ ψηλὴ κι' ἀγρία,*
Ἐκεῖ τοὺς ἐπερίμενε μεγάλη δυστυχία,
Ὅταν ἐφθάσαν στὸ σταυρὸ ποῦ εἶν' ἐκεῖ στημένος
Γυσλτρᾷ ὁ ἕνας ἀπ' τοὺς δυὸ ὁ κακομοιρίασμένος
Καὶ βρίσκει ἄγριο θάνατο, κι' ὁ ἀδελφός του μόνος
Ἔρχεται πίσω στοὺς γονεῖς ποῦ τοὺς σπαράζει πόνος.
Βεβαίως τέτοιαν ἐκδρομὴ νὰ κάμω δὲν σκοπεύω
Μ' αὐτὰ ποῦ σοῦ διηγήθηκα ἀρχίζω ν' ἀγριεύω,
Καὶ βλέπω τὴν κατάβασι, καὶ τρέμω καὶ φρυάττω
Ἀχ! Πότε ἡ στιγμὴ νἀλθῇ ποῦ θὰ βρεθοῦμε κάτω!
Πετᾶτε σκέψεις μελαναὶ καὶ κίνδυνοι καὶ τρόμοι
Ἀνέπαφοι θὰ φθάσωμε στὴν ὥμορφή μας κώμη,
Στὸ Garmisch *τὸ ἀγαπητὸ μὲ τὰ βουνὰ τριγύρω*
Πότε θαλθῇ γλυκειὰ στιγμὴ στὴν κλίνη μου νὰ γύρω!
Μὰ τώρα εἶν' ἡ ὥρα τρεῖς καὶ πρέπει νὰ κινοῦμε
Καὶ τὰ λοιπὰ, φιλτάτη μου, κατόπιν διηγοῦμαι.
Καὶ τὰ τῆς καταβάσεως θὰ σοῦ ἐξιστορήσω.
Καὶ τώρα σὲ γλυκοφιλῶ προτοῦ νὰ σὲ ἀφήσω

Ἡ φίλη Φλωρεντία
Μὲ τρόμο καὶ μὲ βία

Ἐλ. Φουντουκλῆ Σπινέλη

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

Ὁ πολιτισμὸς βεβαίως ἑνὸς λαοῦ κρίνεται ἐν σχέσει πρὸς τὰς προόδους τῆς τέχνης του. Καὶ αἱ Ἀθῆναι καὶ ἡ Ἑλλὰς κατὰ τὰ τελευταῖα αὐτὰ ἔτη φαίνεται ὅτι προώδευσαν ἀρκετά, ἐὰν κρίνῃ τις ἀπὸ τὴν ἁλματικὴν ἐξέλιξιν τῆς τέχνης.

Τὸ salon μας ἐφέτος ἀνεδεικνύει νέους πάλιν καλλιτέχνας καὶ νέας καλλιτέχνιδας. Τὸ σαλόν μας ἔχει ἴσως ὀλίγα μετρημένα τέλεια ἔργα, ἀλλ' ἔχει περισσότερα ἀπὸ ἄλλοτε πολὺ καλά, τὰ ὁποῖα δίδουν μεγάλας ἐλπίδας καὶ προοιωνίζουν διὰ τὸν τόπον μας καλλιτεχνικὸν μέλλον εὔελπι. Δὲν ἐπιχειροῦμεν καλλιτεχνικὴν κριτικήν. Τὸ πρᾶγμα ἀπαιτεῖ μελέτην πολὺ εὐσυνείδητον καὶ πεῖραν τέχνης μεγάλην. Θὰ δώσωμεν ὅμως εἰς δύο ἢ τρία φύλλα μίαν περιγραφὴν τῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα ἐθεωρήθησαν ὡς τὰ τελειότερα, ὡς θὰ προσπαθήσωμεν νὰ ἑλκύσωμεν ἰδίᾳ τὴν προσοχὴν τῶν ἐπισκεπτῶν τῆς ἐκθέσεως εἰς τὰ γυναικεῖα ἔργα, τὰ ὁποῖα τιμοῦν τὸ φῦλόν μας καὶ προδίδουν τὴν καλλιτεχνικὴν ἀντίληψιν καὶ τὸ καλλιτεχνικὸν αἴσθημα τῶν γυνακῶν μας.

ΕΙΣ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ ΤΟΥ ΑΔΕΛΦΟΥ ΜΟΥ

Δυὸ χρόνοι κιόλα κλείνουνε στὴ γαλανὴ ἀγκάλη
Τοῦ οὐρανοῦ ἐπέταξε μιὰ μέρα ἡ ψυχή του,
Τώρα ποιὸς ξέρει ποῦ, σὲ ποιά τ' ἀπείρου χώρα ἄλλη
Μύρα σκορπίζει ζηλευτὰ ὅπως κι' ἐδῶ ἡ πνοή του.

Δυὸ χρόνια κι' ὅλα κλείνουνε, ἀφ' ὅτου μιὰν ἡμέρα.
Γιὰ μακρυνὸ μᾶς ἄφησε κι' ἀγύριστο ταξείδι
Κι' ἐπέταξε ἐκεῖ ψηλὰ στὸν γαλανὸν αἰθέρα
Ἀχ! τοῦ σπιτιοῦ μας τὸ λαμπρό, τ' ἀτίμητο στολίδι.

Δυὸ χρόνια πῶς περάσανε χωρὶς νὰ μᾶς φωτίζῃ
Τὸ ζηλεμένο γέλοιο του, ἡ πεταχτὴ ματιά του
Χωρὶς τὸ φῶς τ' ἀνέσπερο τοῦ νοῦ του νὰ σκορπίζῃ
Μὲ τόση χάρι ἡ γλυκειὰ ἡ μαγευτικὴ λαλιά του.

Ἀχ! ναί, ἄχ! ναί, πῶς πέρασαν αὐτὰ τὰ μαῦρα χρόνια
Χωρὶς τ' ἀγαπημένο μας νὰ βλέπουμε ἀγγελοῦδι
Μὲ τί καρδιὰ ἐζήσαμε, καὶ πῶς θὰ ζοῦμε, αἰώνια
Χωρὶς τὸ πιὸ πολύτιμο τοῦ κήπου μας λουλοῦδι;

Κανένας, τί ἐχάσαμε, κανένας δὲ γνωρίζει:
Στ' ἀγνά του στήθη τί καρδιὰ ἐκρύβετο μεγάλη . . .
Κανεὶς ποτὲ δὲν ἔνοιωσε....Ἀχ' κι' ἄλλοι χάνουν κι' ἄλλοι
Μὰ στάγυα λίγα σὰν κι' αὐτὸ ὁ θάνατος θερίζει....

Κι' ὅμως ὁ χρόνος πιοῦ περνᾷ, ποῦ ἀδιάκοπα διαβαίνει
Στὸν κόσμο αὐτὸ τὸν ψεύτικο, χωρὶς ποτὲ ν' ἀλλάξῃ
Κάθε μορφὴ ποῦ σκέπασε τὸ μνῆμα ἀγαπημένη
Μ' ἕνα μανθύα πιὸ βαρύ, τῆς λήθης, τὴ σκεπάζει....

Καὶ σαβανώνει σιγαλὰ στὸ κάθε πάτημά του
Καὶ εὐφυΐα, κι' εὐμορφιά, καὶ νιότη ἀνθοπλασμένη
Καὶ μὲ κακία, ἀμείλικτα στὸ κρύο φύσημά του
Κάθε στοργὴ κι' ἀνάμνησι σιγά-σιγὰ μαραίνει.

Ὅμως δὲν σβύνει εὔκολα ὁ πόνος τοῦ θανάτου
Ὅταν σκληρὸς ὁ θάνατος παράκαιρα θερίζῃ
Ὅ,τι ἀγαποῦμε πιὸ πολὺ στὸν κόσμον ἐδῶ κάτου
Ὅ,τι τὰ μύρα τῆς ζωῆς τριγύρω μας σκορπίζει

Ὄχι δὲν σβύνει εὔκολα, καὶ μόνον ἡ ἐλπίδα
Πῶς ὅτι χάνουμε ἐδῶ, ἐκεῖ ψηλὰ μιὰ μέρα
Καὶ πάλι θ' ἀντικρύσουμε, κάποια σκορπίζει ἀχτίδα
Στὸν σκοτεινὸ κι' ἀγέλαστο τοῦ βίου μας αἰθέρα.

23 Μαρτίου 1899. **Σφίγξ.**

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΣ ΣΟΛΩΜΟΥ

Πρὸς τοὺς ἀπογιαχοῦ Ἕλληνας.

Ἑκατὸν ἔτη συμπληροῦνται ἀφ' ὅτου ἐν τῇ μικρᾷ ταύτῃ γωνίᾳ ἑλληνικῆ γῆς συνετελέσθη ἐν τῶν περιφανεστέρων γεγονότων τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν βίου. Εἰ τὴν Ζάκυνθον ἔλαχεν ἡ δόξα τῆς ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς γεννήσεως τοῦ Διονυσίου Σολωμοῦ, πλὴν τὸ κλέος τοῦτο ἡ νῆσος τοῦ Ἰωνίου μερ

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ

Η ΣΥΖΥΓΟΣ ΜΟΥ

Τυχαίως ἐκαθήσαμεν καὶ οἱ δύο νὰ πάρωμεν ἀπὸ ἓν ποτῆρι κρασί. Ὁ σύντροφός μου ἦτο σχεδὸν ἑβδομηκοντούτης.

Ἐβλασφήμουν κατὰ τῆς γυναικείας ἀπιστίας.

— Κύριε, μὴ βλασφημεῖτε· ἀκούσατε τὴν ἱστορίαν μου:

Ἥμην ὀκτὼ χρόνους ἀρραβωνιασμένος μὲ τὴν Τίναν μου, καὶ ὅμως δὲν ἠμπόρουν νὰ τὴν ἀποκαταστήσω εἰς τὸν οἶκον της. Αἰτία τούτου πρῶτον ἦτο ἡ στρατιωτική μου ὑπηρεσία, καὶ δεύτερον ἡ μεγάλη πτωχεία. Εἶνέ τι τρομερόν, δύο νέοι ἄνθρωποι, νὰ θέλουν νὰ μείνουν καλοί, ν' ἀνταγαπῶνται, καὶ μολαταῦτα νὰ μὴν ἠμποροῦν νὰ ὑμφευθοῦν. Δὲν ἠθέλησα νὰ περιμείνω περισσότερον, ἔφυγα διὰ τὴν Ἀμερικήν, ὅπως ζητήσω ἐκεῖ τὴν εὐτυχίαν μου καὶ κτίσω τέλος τὴν φωλεάν διὰ τὴν Τίναν μου.

Νὰ μὲ λησμονήσῃ ἡ Τίνα δὲν ἐφοβούμην. Ὁ νέος ἀμαξηλάτης τοῦ χωριοῦ εἶχε ρίψει τὰ βλέμματά του εἰς τὴν κόρην, ἀλλ' ἡ Τίνα ἦτον ἐνάρετος καὶ ὁ πρὸς ἐμὲ ἔρως της ἀληθὴς ὡς ὁ χρυσός. Τοῦτο τὸ ἐγνώριζα κύριε.

Ἔφυγα εὐτυχής, ἐπέρασα τὴν θάλασσαν, ὑπῆγα εἰς ξένον τόπον, εἰς τὸ μέσον ξένων ἀνθρώπων. Κατ' ἀρχὰς μοῦ ἐφάνη δύσκολον, ἀλλὰ εἶχα δυνατὰ κόκκαλα καὶ ἔλαβα θάρρος κἄτι νὰ κάμω. Καὶ τὸ ἔκαμα, κύριε, τὸ ἔκαμα. Τὸ δερμάτινον σακκοῦλι, τὸ ὁποῖον ἐκρέματο ἀπὸ τὸν λαιμόν μου, κρατούμενον ἀπὸ ἕνα σπάγον, τὸν ὁποῖον σπάγον εἶχον περάσει ἀπὸ τὴν ἀσκεπῆ μου κεφαλήν, καθ' ἡμέραν ἐγίνετο βαρύτερον, βαρύτερον ἀπὸ χρήματα οἰκονομούμενα. Τὰ χρήματα αὐτὰ ἐγὼ τὰ εἶχα οἰκονομήσει στερούμενος καὶ τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα. Ἡ χαρά μου ἦτο μεγίστη. Ἕνα χρόνον ἀκόμη ἔπρεπε νὰ ἐργασθῶ καὶ τὸ ἀπαιτούμενον χρηματικὸν κεφάλαιον ἦτο ἕτοιμον· θὰ ἔφερα πλέον τὴν Τίναν μου καὶ τὴν γραῖον μητέρα της, καὶ—ἀλλὰ τοῦτο δὲν περιγράφεται! εὐτυχία, προερχομένη ἀπὸ τοιαύτην ἐλπίδα, μόνον ὅστις τὴν ἐδοκίμασεν ἠμπορεῖ νὰ ἔχῃ ἰδέαν αὐτῆς. Ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος εἶχε τελειώσει.

Εἰργαζόμην εἰς ἓν μέγα ξενοδοχεῖον, ὅπου ὁ θερμαστὴς εἶχε λαβεῖ καὶ βοηθόν. Εἶχον γράψει μίαν ἐπιστολὴν διὰ τὴν Τίναν, καὶ ἐπερίμενα τὸ μεσημέρι ὅτι θὰ εἶχον ὥραν ἐλευθέραν νὰ ὑπάγω εἰς τὴν Τράπεζαν, ὅπως τῇ στείλω συνάμα καὶ χρήματα διὰ τὸ ταξείδιον. «Ἡ φωλεὰ εἶνε ἑτοίμη, τῆς ἔγραφα, ἐλθέ! — Κύριε, ἠξεύρομεν τὸ πρωὶ τί μᾶς περιμένει τὸ μεσημέρι; —

Ὅλος χαρὰ διέβαινα τὴν θύραν ἑνὸς διαδρόμου τῶν θερμαστηρίων, ὅπου, τί συνέβη, δὲν ἐννόησα· ἐνθυμοῦμαι μόνον μίαν ἀστραπαίαν λάμψιν, ἕνα φοβερὸν κρότον ἀκολουθούμενον ἀπὸ ὀξυτάτας κραυγάς, καὶ ὅτι ἐγὼ ἀπὸ μίαν μεγάλην πίεσιν ἀνειράπην ὡς σφαῖρα καὶ ἐρρίφθην εἰς τὰ ὀπίσω. Ἀργότερα ἔμαθα ὅτι ὁ ἀτμολέβης εἶχε διαρραγῆ. Τὸ πᾶν ἦτο νὺξ καὶ ἀναισθησία.

Ὅταν συνῆλθον εἰς ἐμαυτὸν ἠσθάνθην πόνους καὶ ἦτο πάντοτε νύκτα.

Τὸ ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν μου χέρι εὑρίσκετο εἰς ἕνα μαλακὸν θερμὸν ἐπίδεσμον.

Προσεπάθησα νὰ σηκωθῶ, ἀδύνατον.

— Ποῦ εἶμαι; ἠρώτησα, καὶ ἐξεπλάγην μόνος, ἀκούσας τὸν ἀσθενῆ σιδήρινον ἦχον τῆς φωνῆς μου. Ποῖος εἶνε ἐδῶ;

— Ἐγὼ εἶμαι ὁ ἰατρός, εἶπε κάποιος. Καθησυχάσατε, φίλε μου!

— Εἶνε νύκτα, ἠρώτησα.

— Εἶνε νύκτα· ὑπῆρξεν ἡ ἀπάντησις.

— Διατὶ δὲν ἀνάπτετε φῶς; Τί μοῦ συνέβη;

— Δὲν ἐνθυμεῖσθε;

— Δὲν ἠξεύρω ναί, εἴς μέγας θόρυβος καὶ . . . μία ἔκρηξις.

— Σεῖς ἐπληγώθητε, ἄλλοι ἐρονεύθησαν.

—Κύριε, τὸ αἷμα ἐπάγωσεν εἰς τὰς φλέβας μου Δόκτωρ, ἠρώτησα τρέμων, εἶνε νύκτα;

— Νύκτα, φίλε μου! ἀλλ' ἡ ἀπάντησις μοὶ ἐδόθη βραδέως. Καθησυχάσατε, φίλε μου.

Καὶ ἔμαθον ὅτι ἤμην τυφλός.

Τότε ἤρχισα νὰ ὀλολύζω καὶ μὲ διέκοπταν οἱ λυγμοί.

— Νύκτα, νύκτα, διὰ παντὸς σκότος!

— Ἐστὲ γενναῖος φίλε μου!—Εἶνε τρομερόν, ἀλλὰ ὑποφέρετε ὡς ἀνήρ.

— Νὰ ὑποφέρω ὡς ἀνήρ; Πῶς εἶνε δυνατόν; Ὅλοι ἔχομεν τὰς ἀδυναμίας μας καὶ ἐνίοτε οἱ φαινόμενοι ἰσχυρότεροι εἶνε καὶ οἱ ἀδυνατώτεροι. Ἥμην τυφλός. Ἠξεύρετε τί σημαίνει τοῦτο; Μὲ τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου εἶχαν χαθῆ καὶ ὅλαι αἱ ἐλπίδες μου. Τὰ χρήματά μου, αἱ οἰκονομίαι μου, ἦσαν τὸ αἴτιον τῆς συμφορᾶς μου καὶ μ' εἶχον παρασκευάσει δυστυχίαν αἰώνιον. Εἰς τὸ ἑξῆς δὲν ἤθελον εἶσθαι ἄλλο ἢ δυστυχὴς ἐπαίτης, εἰς τυφλὸς ἐπαίτης! Ἐπροτίμων τὸν θάνατον, ἀλλὰ δὲν ἤρχετο. Ἤρχισα ὀλίγον κατ' ὀλίγον ν' ἀναλαμβάνω· ἤμην εἰς ἀνάρρωσιν. Μίαν ἡμέραν ἐκαθήμην εἰς τὸ παράθυρον τοῦ νοσοκομείου καὶ ἐνῷ ἐσκεπτόμην πῶς ὁ ἥλιος θὰ ἔλαμπε, ἔλαβα μίαν ἀπόφασιν. Ἡ Τίνα ἡ μνηστή μου δὲν ἔπρεπε νὰ μάθῃ τὸ ὅ,τι μοῦ εἶχε συμβῆ.

— Δόκτωρ, εἶπον τὸ ἑσπέρας ὅτε ἦλθεν ὁ ἰατρὸς πρὸς ἐπίσκεψίν μου, θὰ σᾶς ζητήσω μίαν χάριν. Μοῦ γράφετε μίαν ἐπιστολήν;

— Διὰ ποῖον;

Τῷ διηγήθην τότε τὰ κατ' ἐμέ, τὴν μετὰ τῆς Τίνας μνηστείαν μου καὶ

ζεται μετὰ τοῦ ἔθνους σύμπαντος, οὗ ὁ μεγαλόπνευστος αὐτῆς γόνος ἐξετραγῴδησε τα μαρτύρια καὶ ἐξῆρε τὰ τρόπαια ἀθλήσας διὰ τῆς λύρας του, ὡς οἱ γίγαντες τοῦ ἀγῶνος ἤθλησαν διὰ τοῦ πυρσοῦ καὶ τοῦ ξίφους.

Τὴν ἀμφιετηρίδα τῆς γεννήσεως τοῦ ψάλτου τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσης πατρίδος, τοῦ ἐκπροσωποῦντος μίαν ὅλην περίοδον τῆς πατρίου ἱστορίας, τοῦ ἐνσαρκοῦντος ἐν ἑαυτῷ μίαν τῶν θαυμασιωτέρων ἐκδηλώσεων τῆς ἑλληνικῆς μεγαλοφυΐας ἡ Ζάκυνθος ὑπολαμβάνει ὑπέρτατον καθῆκον καὶ πρὸς ἑαυτὴν ἰδίᾳ καὶ πρὸς τὸν Ἑλληνισμὸν καθόλου νὰ πανηγυρίσῃ ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἐκεῖνον οὐρανόν, ὅστις πρῶτος διεγέλασεν εἰς τοῦ ποιητοῦ τὰ βλέμματα καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου ἐδάφους, ὅπερ, ὡ βαρύτιμον τῆς ὅλης πατρίδος παρακαταθήκην, φυλάττει τὰ ὀστᾶ του. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐπικαλεῖται δι' ἡμῶν, περιβληθέντων ἤδη τὸ ἐκ τῆς κυβερνητικῆς ἀδείας νόμιμον κῦρος, τὴν συνδρομὴν τῶν συμπολιτῶν καὶ ὁμοιθνῶν του ἁπάντων, ἵνα διὰ τῆς ὅσον οἷόν τε μεγαλοπρεπεστέρας τελέσεως τῶν ἑορτῶν τούτων καὶ τῆς τῇ εἰσφορᾷ τῶν Πανελλήνων ἀνεγέρσεως ἀδριάντος ἀνταξίου τηλικούτου ἀνδρὸς διατρανωθῇ ἡ εὐγνωμοσύνη ὁλοκλήρου ἔθνους πρὸς τὸν ἔνθεον διερμηνέα τῶν προαιωνίων αὐτοῦ πόθων, ἐν δὲ τῇ εὐγνωμοσύνῃ ταύτῃ καταδειχθῇ καὶ αὖθις ἡ ἀνὰ μέσον τῶν αἰώνων, τῶν περιπετειῶν καὶ τῶν ἀποστάσεων ἐνιαία καὶ ἀναλλοίωτος πίστις τοῦ γένους ἐπὶ τὸν προορισμόν του καὶ τὸ μεγαλεῖόν του.

Ἐκ τοιούτων αἰσθημάτων ὁρμώμενοι πεποίθαμεν ὅτι οἱ ἀπανταχοῦ Ἕλληνες θέλουσι προθύμως συνεισφέρει τὸν ὀβολὸν αὐτῶν εἰς τὴν ἐθνικὴν ταύτην πανήγυριν, δι' ἧς ἐν τῷ προσώπῳ ἑνὸς μεγάλου νεκροῦ τὸ Πανελλήνιον θέλει τελέσει ἑκατονταετὲς μνημόσυνον τῶν ἀγώνων καὶ τῶν θριάμβων του. Ὁ αἰών, ὅτις ἤδη τελευτᾷ ἀπὸ τῆς τοῦ Σ ο λ ω μ ο ῦ γεννήσεως, δὲν ἀποτελεῖ ἢ μικρὸν σταθμὸν ἐν τῇ αἰωνιότητι τῆς μνήμης του· οὕτω καὶ ἡμεῖς πανηγυρίζοντες τὴν ἑκατονταετηρίδα ταύτην δὲν θὰ ἑορτάσωμεν μόνον τὸ τέρμα μιᾶς χρονικῆς περιόδου, ἀλλὰ συνάμα καὶ τὴν ἀφετηρίαν νέας συνάπτοντες ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ πανελληνίου τούτου ὀνόματος τὰς ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντως μετὰ τῶν ἐλπίδων τοῦ μέλλοντος.

Ἐν Ζακύνθῳ τῇ 2α Ἀπριλίου 1099.

Ἡ ἐπὶ τῆς ἑκατονταετηρίδος τοῦ Σολωμοῦ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ
† Ὁ Ζακύνθου ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ, Ἐπίτιμος Πρόεδρος.

Σ. Μαρκόπουλος, Πρόεδρος, *Δ. Ν. Σολωμὸς Δ ύντζ ος*, ταμίας, *Α. Γαήτας*, *Α. Κρώβδ*, *Φ. Καρ έρ*, *Μεμ. Μαρτζώκης*, *Ἰούλ. Φ. Μερκάτης*, *Ν. Σ. Μεσσαλᾶς*, *Εὐστ. Γιαννόπουλος*, *Λεων. Κοργιανί ης*, *Ἰωάνν. Χ. Δαμίρης*, *Ἀριστ. Συγοῦρος Δεσσύλας*, *Ἰωάνν. Δ. Τρίκαρδος*, *Παν. Α. Μουζάκης*, *Διον. Ἰθακήσιος*.

ΣΥΝΤΑΓΑΙ

Ψάρι ὀρεκτικόν. Τὸ βράζετε μὲ λάδι καὶ μὲ ξίδι. Ὅταν εἶναι ἕτοιμον, τὸ θέτετε εἰς ἓν ἀλειμμένον ἐσωτερικῶς πιάτο μὲ γαλέταν κοπανισμένην, μὲ τὴν σάλτσαν του, μὲ ὀλίγο μαϊντανὸ καὶ μὲ ὀλίγον σκόρδον. Προσθέτετε ὀλίγον βούτυρον καὶ τὸ ἀφήνετε πέντε λεπτὰ εἰς τὸν φοῦρνον.

Γλύκισμα μήλων. Κατασκευάζετε ριζόγαλον ὡς συνήθως μὲ ὀλίγην βανίλην καὶ κρόκους αὐγοῦ διὰ νὰ δέσῃ καλά. Σερβίρετε. Ἔχετε μαρμελάταν μήλων ἢ βερυκόκων ἢ ροδακίνων. Σκεπάζετε ὅλον τὸ πλαίσιον τοῦ ριζογάλατός σας μὲ αὐτήν. Εἰς τὸ μέσον σχηματίζετε μικρὰν πυραμίδα μὲ βερύκοκα σακχαρωμένα. Εἶναι ὡραῖον τὴν θέαν διότι τὸ λευκὸν μὲ τὸ κίτρινον συνδυάζονται θαυμάσια καὶ εἶναι καὶ ἐλαφρὸν καὶ ἀρωματικώτερον εἰς τὴν γεῦσιν ἀπὸ κάθε ἄλλο γλύκισμα.

ΕΚΔΡΟΜΗ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΓΙΟΥΣ ΤΟΠΟΥΣ

Ἡ ἑταιρία Κοὺκ διοργανόνει καὶ ἐφέτος ἐκδρομὴν διὰ τὰ Ἱεροσόλυμα, ἡ ὁποία θὰ διαρκέσῃ 15 ἡμέρας. Οἱ ἐπιθυμοῦντες καὶ αἱ ἐπιθυμοῦσαι νὰ μετάσχωσι τῆς ἐκδρομῆς ταύτης θὰ δαπανήσουν μόνον 420 φρ. ἀντὶ τῶν ὁποίων ἡ ἑταιρία θὰ τοὺς παραλάβῃ μὲ τὰς ἀποσκευάς των τὴν προσεχῆ Πέμπτην εἰς τὰ ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Συντάγματος γραφεῖα της καὶ θὰ τοὺς ἐπαναφέρῃ μετὰ 15 ἡμέρας, μὲ ταξείδιον α' θέσεως, μὲ ξενοδοχεῖα α' τάξεως καὶ μὲ ὅλην τὴν εὐμάρειαν καὶ τὰς ἀπολαύσεις τοιούτου ταξειδίου. Θὰ μείνουν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα μίαν ἑβδομάδα, θὰ ἐπισκεφθοῦν δὲ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, τὴν Ἰόππην καὶ Πορτ-Σαΐτ. Ταξείδιον Β'. θέσεως μὲ ξενοδοχεῖα Α'. τάξεως φρ. 310. Ἡ εὐκαιρία εἶναι πρωτοφανής.

ὅτι δὲν ἤθελον τὸ δυστύχημά μου νὰ γείνῃ πρόξενος τῆς καταστροφῆς τοῦ μέλλοντος τῆς μνηστῆς μου.

— Τί νὰ τῆς γράψω; μοῦ εἶπε, μὲ φωνὴν συγκεκινημένην καὶ ἔσφιγξε τὸ χέρι μου.

— Γράψατε εἰς αὐτήν, δόκτωρ, ὅτι ἀπέθανα! ἠξεύρω ὅτι θὰ θλιβῇ πολύ, ἀλλὰ γράψατε εἰς αὐτήν, ὅτι μὲ τὸ ὄνομά της εἰς τὰ χείλη ἐξέπνευσα. Τοῦτο θὰ τὴν παρηγορήσῃ. Εἶνε ἀκόμη νέα, ἠμπορεῖ νὰ εὕρῃ ἕνα καλὸν σύζυγον.

— Καὶ πιστεύετε ὅτι ἡ Τίνα ἤθελε σᾶς φανῇ ἄπιστος, ἐὰν ἐμάνθανεν ὅ,τι σᾶς συνέβη;

— Ὄχι, δόκτωρ, ὄχι ποσῶς. Τὴν γνωρίζω καλῶς· θὰ θελήσῃ νὰ θυσιασθῇ δι' ἐμὲ καὶ τὴν θυσίαν αὐτὴν ἐγὼ δὲν ἠμπορῶ νὰ δεχθῶ. Θὰ γράψετε τὴν ἐπιστολήν, δὲν εἶνε ἀληθές, δόκτωρ;

— Βεβαίως, φίλε μου, μοῦ εἶπε, ἀλλὰ ἐσκέφθην κάτι. Εἶνε ἐδῶ μία νοσοκόμος, ἡ ὁποία σᾶς ἐνοσήλευσεν ἐπί τινας ἡμέρας. Αἱ γυναῖκες εἶνε καταλληλότεραι εἰς τοιαύτας περιστάσεις· ἀντιλαμβάνονται καλλίτερα, ἔχουν περισσοτέραν τρυφερότητα.

— Μία γυνὴ ἡ ὁποία μ' ἐνοσήλευσε; καὶ διατὶ δὲν μοῦ ὁμιλεῖ; δὲν τὸ ἤξευρα δόκτωρ.

— Μάλιστα, μάλιστα, εἶνε σιωπηλὴ φύσις, ἀλλὰ σᾶς ἐνοσήλευσε θαυμασίως καὶ ἔχει τρυφερὰν καὶ αἰσθηματικὴν καρδίαν!

Ἂς ἦνε, εὐλογημένη! Ὁδηγήσατε αὐτὴν πρὸς ἐμέ, σᾶς παρακαλῶ θερμῶς.

Βυθισμένος ὡς ἤμην εἰς τὰς θλιβερὰς μου σκέψεις, μ' ἀφύπνισεν ὁ θροῦς γυναικείων ἐνδυμάτων.

— Ἰδοὺ ἡ νοσοκόμος, ἡ ὁποία θὰ σᾶς γράψῃ τὴν ἐπιστολήν· εἶπεν ὁ ἰατρός.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, ἀπήντησα. Γράψατε Ἀλλὰ ἡ Τίνα ἔχει τρυφερὰν καρδίαν, μεταχειρισθῆτε καλάς, παρηγορητικὰς λέξεις γράφουσα.

Τί ὀφείλω νὰ γράψω; μ' ἠρώτησε, διὰ σιγανῆς φωνῆς μόλις ἀκουομένης.

— Γράψατε πρὸς αὐτήν, ὅτι ἀπέθανα· ὅτι τὴν ἠγάπων μέχρι τῆς τελευταίας μου πνοῆς, καὶ ὅτι ἡ τελευταία μου θέλησις ἦτο νὰ τὴν ἴδω εὐτυχοῦσαν.

— Καὶ πιστεύετε ὅτι, ὅταν τῆς γράψω αὐτὰ θὰ ἦνε εὐτυχής; Καὶ πιστεύετε εἰς τὴν ἀγάπην της; Εἰς τὴν σιγανήν της φωνὴν ὑπῆρχέ τι ἐπιπλῆττον.

— Ἡμεῖς εἰς τὴν πατρίδα, ἀπήντησα, ἔχομεν τὸ ἀκόλουθον ρητόν: προτιμότερος δυστυχὴς θάνατος ἢ δυστυχισμένη ζωή. Ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἀποθανόντος Βερνάρδου, ὅστις τόσον πιστὰ τὴν ἠγάπησε, θὰ τῆς εἶνε ἐλαφρότερον βάρος ἢ ὁ βίος αὐτῆς διαρρέων μετὰ τυφλοῦ ἐπαίτου. Ἐγὼ τώρα πλέον ὀλίγον ἠμπορῶ νὰ ὠφελήσω, ἀλλὰ νὰ τὴν σώσω ἀπὸ τὴν δυστυχίαν ἠμπορῶ. Γράψατε, παρακαλῶ.

Ἤκουσα τότε τὴν γραφίδα νὰ τρέχῃ βιαστικὰ ἐπὶ τοῦ χάρτου. Αἴφνης ἐστάθη ἡ νοσοκόμος. Ἔγραψα, εἶπε· νὰ σᾶς ἀναγνώσω τί ἔγραψα;

— Ναί, κάμετέ μου τὴν χαριν αὐτήν.

Ἤρχισε:

«Ἀπόθανε δυστυχής. Ὁ Βερνάρδος σου εἶνε νεκρός. Τί σ' ὠφελεῖ τώρα ἡ ζωή; ὁ προσφιλής σου δὲν ὑπάρχει πλέον. Ἐὰν ἔζη, θὰ εἶχες ἀκόμη κάποιαν ἐλπίδα, ἀγαπῶσα καὶ ὑπηρετοῦσα ἕνα τυφλόν, φωτίζουσα καὶ ζωογονοῦσα τὴν σκοτεινήν του ὕπαρξιν, δι' αὐτὸν ἐργαζομένη καὶ φροντίζουσα· τώρα ὅτε σε ἔγειναν γνωστὰ ταῦτα, ζήτησε τὴν εὐτυχίαν σου! Ἀλλὰ δὲν θὰ τὴν εὕρῃς· ἀπέπτη, ὅπου καὶ ἡ ἀγάπη σου, ἐκεῖ ὅπου δὲν ἐπιστρέφουν πλέον! Ἀπόθανε λοιπόν, δυστυχής!»

Ἐξεφώνησα τότε μ' ὅλην τὴν δύναμίν μου.

— Ἀλλά, τί γράφεις αὐτοῦ; Καὶ ἡ φωνὴ αὐτή; ποῦ εὗρες αὐτὴν τὴν φωνήν;

Καὶ ἤγγισα ψχύων δύο μικρὰ χέρια, τὰ ὁποῖα περιέβαλλον τὸν λαιμόν μου, καὶ μίαν κάθυγρον ἀπὸ δάκρυα παρειὰν ἀκουμβῶσαν ἐπὶ τῆς ἰδικῆς μου, ἤκουσα δὲ καὶ τὴν αὐτὴν φωνὴν νὰ μοῦ λέγῃ:

— Ἐγὼ εἶμαι ἡ Τίνα. Ἡ Τίνα σου, ἡ ὁποία ἦλθε νὰ ζήσῃ μετὰ σοῦ! Ὁ ἰατρὸς εἶχεν εὑρεῖ τὴν ἐπιστολήν σου. Προσθέσας καὶ δύο ἄλλας γραμμάς, τὴν ἔρριψεν εἰς τὸ γραμματοκιβώτιον. Μόλις εἶχον κηδεύσει τὴν μητέρα μου ὅταν τὴν ἔλαβα· ἐπώλησα τὴν καλύβην, καὶ ἔφυγα ἀμέσως. Δὲν σοὶ ἐγνώρισα τὴν παρουσίαν μου, διότι μοὶ τὸ εἶχεν ἀπαγορεύσει ὁ ἰατρός. — Ἤσο τόσον ἀδύνατος καὶ ἐφοβεῖτο μὴ ἡ ἀπρόοπτος συγκίνησις σὲ φονεύσῃ, ἢ σοῦ ἀφαιρέσῃ διὰ παντὸς τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν.—Ὄχι, Βερνάρδε, δὲν εἶσαι τυφλός, ἀνάπηρον ὄν—μολονότι εἰς τὴν ἀρχὴν τὸ ἐνόμιζε καὶ ὁ ἰατρός. καὶ οὕτω πῶς εἶχε γράψει καὶ πρὸς ἐμέ. Ὀλίγον καιρὸν ἀκόμη θὰ φέρῃς τὸν ἐπίδεσμον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ὕστερον θὰ βλέπῃς πάλιν! Ἀλλὰ καὶ τυφλὸς ἂν ἦσο, Βερνάρδε, δὲν σ' ἀφήνω· κάλλιον τυφλὸς παρὰ νεκρός.

Ὅ,τι μοῦ συνέβη δὲν ἠμπορῶ νὰ τὸ περιγράψω. Διὰ τοῦτο διὰ τῶν αὐτῶν ὀφθαλμῶν, διὰ τῶν ὁποίων ἔβλεπον αὐτὴν ὅτε ἤμην νέος σφριγῶν, τὴν βλέπω καὶ σήμερον ἀκόμη· ἐγὼ ἐσεβάσθην τὴν γυναῖκα αὐτήν, ὅσον οὐδὲν ἄλλο τι ἐπὶ τῆς γῆς. Ναί, εἶνε ἀληθὲς τὸ ἀρχαῖον ρητόν: Μία πιστὴ σύζυγος εἰς τὴν δυστυχίαν εἶνε ἔξοχον ἀγαθον. «Ein treues Weib in Unglüch it ein köstlih Gut.»

— Ν ὰ ζ ή σ η εἶπα καὶ ἐγὼ καὶ ἓν δάκρυ μου ἔπεσεν εἰς τὸ κρασί.

Καὶ οὕτως συνεκρούσαμεν τὰ ποτήριά μας, ὁ καλός μου γέρων καὶ ἐγώ, καὶ ἐπίομεν εἰς ὑγείαν τῶν πιστῶν συζύγων.

(Κατὰ τὸ γερμανικὸν) **Μαρία Πινέλλη**